Է. ՏԱՐԻ 2056 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ՏՐԷ 1383–Չ. Տ. 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1890–Ն Տ. 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890–ՀԻՃՐ. 21 ՐԷՊԻԼ ԱԽՐՐ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԻՐԵՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرولمه‌جق نامه‌لر ايچون ادارەسنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գրանցեալ	160
» » Կիսամեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Դուռսայ » » Տարեկան » »	200
» » Կիսամեայ » »	100
Օտար երկիրների տարեկան գրանց	56
» » Վեցամեայ »	28

Դուռը գրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ

Նախարարապետ Զօր. Քափրիվիի կողմէ Խորհրդարանի անդամոց տրուած հացկերոյթին ներկայ էր Վիլհէլմ Կայսր, որ ընտանեաբար խօսակցեցաւ ամէն կուսակցութեանց պատկանող երեսփոխաններու հետ. զի ուրիշ առթիւ ալ յայտարարած է թէ ինք՝ իբրեւ վեհապետ՝ ամէն կուսակցութիւններէ դուրս է վերէ է, և կուսակցական խարը չի դներ Խորհրդարանի անդամոց մէջ. Փափաք յայտնեց որ Ռայխսթակին մատուցեալ կառավարական ծրագիրը շուտ քննարկուին. Կարեւոր դատեց մանաւանդ որ Բրուսիոյ մէջ չըանցնելու գծին նոր ընդարձակում մը տրուի. Աբքունեաց հրաժարեալ քարոզիչ Պ. Սթէօքէրի վրայ խօսք բացուելով, կայսրը բացարձակ պախարակեց լուտերական քարոզչին հակահրէական կռուայոյզ ձգտումները. «Վարդապետական վիճաբանութիւնք ամուլ մնայու դատապարտեալ են այլ ևս. Եկեղեցին պէտք է զգուշանայ վիճաբանութիւններէ և իւր բոլոր մտադրութիւնն յատկացնէ աւելի բարձր նպատակի և պաշտօնի մը, որ է՝ ժողովրդեան ստուար կոյտերը բարոյացնել, ազնուացնել, բարձրացնել.» Կայսրը պէտք ցուցուց նաեւ որ Ռայխսթակը մեծաքանակ վարկեր քուէարկէ, որպէս զի ժողովրդեան ազքատ մեծամասնութիւնը կարենայ օգտիլ Տքթ. Քոխի փրկարար դեղէն. Ի վերջոյ, երիտասարդ Կայսրը սա գուարճալի պարբերութեամբ ցոյց տուաւ հին սերնդեան և նոր սերնդեան տարբերութիւնն. — «Հին սերունդը կ'ըսէ միշտ. «Ա՛յ», —Բայց իսկ նոր սերունդը կ'ըսէ. «Ա՛յ», —Հէ՛ դեռապէ՛»։ —Ապա, մատնանիշ ընելով ելմտից նորընտիր նախարարն՝ Պ. Միքէլ, յարեց. «Ա՛յս մարդ նոր սերունդէն է.»

ՏՔԹ. ՔՈԽ ԵՒ ԻՒՐ ԴԻՒՑ

Տքթ. Քոխ ցաւ ի սիրտ խմանալով թէ իւր վստահութիւնը վայելող ազա կիցներէն մին, հրէանուն Տքթ. Լէվի, չարաչար գործածեր է իւր վստահութիւն, այսինքն չափազանց դնովք ծախեր է իւր դեղ, որով մարդասիրական գործ մը անարդ չահագիտութեան իկոյցեր է, իւր գայրոյթն յայտնեց անհաւատարիմ աշխատակցին դէմ, և պահանջեց և ետ առաւ անոր քով գտնուած պատուաստի բովանդակ մը թերքն, արձակելով զնա օգնականութեան պաշտօնէն.

—Նոյմ. 28ին, Տքթ. Պերկման ի Պերլին գործնական փորձերով հրապարակախօսութիւն ըրաւ յօգուտ այն ֆրանսացի բժիշկոյ որք եկած են Տքթ. Քոխի մէթոտն ուսումնասիրելու. Ներկայ էին աւելի քան յիսուն ֆրանսացի բժիշկներ և կարգ մը գերման բժիշկներ ու դիտնականներ. Տքթ Պերկման ցոյց տուաւ արդէն ծանուցեալ արդիւնքներն որք ձեռք կը բերուին Տքթ. Քոխի դեղով. Ցայտարարեց այս առթիւ թէ դեղին բաղադրութիւնն ու պատրաստութեան կերպն առ այժմ Տքթ. Քոխի գաղտնիքն են. Գծանշանները ցոյց տուաւ ամէն ներարկումէ ետքը տեղի ունեցող տենդին աստիճանն, և ներկայացուց Տքթ. Քոխի պատուաստին գործ. հեղուկը. Տքթ. Պերկման և իւր աշակիցք բացատրեցին այս յոյժ ազդեցիկ դեղն ամենափոքր քանակութեամբք տալու և ճշգրիտ չափելու մէթոտները. Նաեւ ունկնդրաց ներկայացուցին կարգ մը հիւանդներ որք ժամանակէ մ'ի վեր այս դեղով կը դարմանուին. Ներկայ բժշկաց առջեւ նոր ներարկումներ եղան այս հիւանդաց վրայ. Ի վերջոյ, Տքթ. Պերկման ֆրանսացի բժիշկները պարտցուց զանազան սրահներու մէջ ուր կը դարմանուին Տքթ. Քոխի դեղով չատ մը հիւծախտաւորներ, հիւանդութեան զանազան աստիճաններու մէջ.

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊԱՏՈՒԱՐՏԻ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 16 Նոյմ.

Քանի մը ամիս առաջ հակապատուաստեան բժշկի մը կողմէն Աէրէ-Եէի մէջ հրատարակուեցան երկար յօդուածներ ընդդէմ պատուաստի, եւ պատասխաններ հակապատուաստեան բժշկին յօդուածներուն. Նպատակս չէ պատուաստի խնդիրը վերատին յուզել, եւ յարմար չեմ համարիր օրաթերթի մը էջերը լեցունել զուտ բժշկական եւ բնախօսական տեղեկութիւններով և փաստերով, որք դրբեթէ անհասկնալի են Աէրէ-Եէի ընթերցողաց մեծագոյն մասին. Բայց որովհետեւ հակապատուաստեան բժիշկին փաստերն էին մեծաւ մասամբ կարգ մը վիճակագրական հաշիւներ, զորս հակապատուաստեանք յԱնգլիա եւ այլուր քանի մը տարին անգամ մը մէջ կը բերեն ի հաստատութիւն իրենց դատին, անդէպ չեմ համարեր ղրկել Աէրէ-Եէի հետեւեալ վիճակագրական տեղեկութիւնները զորս Տոքթ. Տ. Կոլտշմիդ մօտերս հրատարակեց պատուաստի արդեանց վրայ ի Դերմանիա. Այս հաշուոց մէջ թիւերը կը խօսին պերճախօսութեամբ մը որ աւելորդ կ'ընէ որ եւ իցէ դիտողութիւն կամ բացատրութիւն. 1860էն մինչեւ 1869 երբ պատուաստն ստիպողական չէր, Բրուսիոյ եւ Աւստրիոյ մէջ ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւն էր 33.84 եւ 33.23 առ իւրաքանչիւր 100,000 բնակիչ. Նոյն միջոցին յԱնգլիա ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւն էր 19.98 առ իւրաքանչիւր 100,000 բնակիչ. 1875ին պատուաստ և կրկնապատուաստ (revaccination) ստիպողական եղան ի Բրուսիա, և նոյն տարւոյ և 1884ի մէջ ի Բրուսիա ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւ իջաւ 2.23 առ իւրաքանչիւր 100 հազար բնակիչ. Նոյն միջոցին յԱնգլիա, ուր կրկնապատուաստը չէ ստիպողական, ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւն էր 6.61, իսկ Աւստրիոյ մէջ, ուր պատուաստը թողուած էր ժողովրդեան կամքին, ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւն էր 61.64 առ իւրաքանչիւր 100,000 բնակիչ. Պաւիերիոյ մէջ, ուր պատուաստ և կրկնապատուաստ ստիպողական են 1875էն ի վեր, նոյն տարւոյ և 1884ի մէջ ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւն էր 1.11 առ իւրաքանչիւր 100,000 բնակիչ, իսկ Պելժիոյ մէջ, ուր պատուաստը թողուած է ժողովրդեան կամքին, ծաղկախտէ մեռնողներու միջին հաշիւը վերոյիշեալ տարիներու մէջ էր 44.36 առ իւրաքանչիւր 100,000 բնակիչ. Նոյնչափ ուշադրութեան արժանի են պատուաստի արդիւնքներն, երբ վերոյիշեալ տարիներու մէջ Եւրոպայի այլ եւ այլ մեծ քաղաքներն ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւները քննենք. Առնունք նախ այն քաղաքներն յորս պատուաստ ստիպողական չէր վերոյիշեալ տարիներուն մէջ. Ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւն էր 165 հազար 437 ի Բրակա, 84,373 ի Վիեննա և 28,954 ի Բարիզ առ իւրաքանչիւր 100,000 բնակիչ. Լոնտոնի մէջ, ուր միանգամ պատուաստն է ստիպողական, ծաղկախտէ մեռնողներուն միջին հաշիւն էր 25.5. Երբ դանք այն քաղաքներուն յորս պատուաստ և կրկնապատուաստ միանգամայն ստիպողական են, հետեւեալ արդիւնքը կը դրանենք.— Վերոյիշեալ տարիներու մէջ դարձեալ ծաղկախտէ մեռնողներու միջին հաշիւն էր 1,482 ի Տրէզտէն, 1,614 ի Պրէսլաւ և 1,687 ի Պէրլին. Ոչ ոք կրնայ պնդել թէ այս վերջին երեք քաղաքներն աւելի մաքուր և առողջապահական աւելի աղէկ պայմաններու մէջ են քան Բարիզ, Վիեննա եւ Բրակա. 1886ին բոլոր գերմանական բանակին մէջ 193 հոգի միայն մեռան ծաղկախտէ, մինչ նոյն տարին ի Բարիզ ծաղկախտէ մեռնողներուն թիւն էր 218. Բրուսիական բանակին մէջ ծաղկախտը գրեթէ անհետացած է. 1876 էն մինչեւ 1885 մէկ անձ միայն մեռած է ծաղկախտէ. Աւստրիական բանակին մէջ, ուր կրկին պատուաստ ստիպողական չէ, նոր զինուորներու ծաղկախտէ մեռնողներու միջին թիւն է տարին 52.

Հետեւեալ թիւերն, որ գերմանական քանի մը հիւանդանոցներու տետրակներէն քաղուած են, հակապատուաստեանց մանաւանդ ուշադրութեան կը յանձնուին.— Այս թիւերը կը ցուցնեն թէ 1870-71ի ծաղկախտի մեծ համաճարակի ատեն ծաղկախտէ մեռնողներուն մէջ պատուաստելոց, կրկին պատուաստելոց և ոչ—պատուաստելոց համեմատութիւնն ինչ էր. Ոչ պատուաստելոց հարիւրին ութսունը մեռան ի Մունսթէր, հարիւրին եօթանասունն ի Փոզէն, և 54, 70, 76 և 81 առ 100 Պերլինի չորս հիւանդանոցներուն մէջ. Պատուաստեալ հիւանդներէն 13 առ 100 մեռան ի Մունսթէր, 12 առ 100 ի Փոզէն, և 13, 16, 15, 14 առ 100 Պերլինի չորս հիւանդանոցներուն մէջ. Իսկ կրկին պատուաստելոց մէջ մեռնողներուն համեմատական թիւն էր 0 ի Մունսթէր, 2 ի Փոզէն, 0, 4, 9, 9 Պերլինի չորս հիւանդանոցներու մէջ.

1882ին ի Պաւիերա ծաղկախտէ հիւանդացելոց ամբողջին հարիւրէն հազիւ հինգն էին կրկին պատուաստեալք.

Նիւ Եորք քաղաքին առողջապահական վարչութիւնն ունի թոշակաւոր բժիշկներ որք տունէ տուն երթալով տղաքները կը պատուաստեն և կը կրկնապատուաստեն. Ոչ մի մանուկ կ'ընդունուի հասարակաց դպրոց եթէ չունի պատուաստի վկայական ի ձեռին. Հասարակ դպրոցներու մէջ կրկին պատուաստն ևս ստիպողական է. . . .

ՊԷՐԼԻՆԵԱՆ ԶԱՌՈՂՈՒԱԾ

Լորտ Ռէվէլսթոք ի վաճառ հանեց իւր կալուածները, իւր Լոնտոնի ապարանքն, ախոռներն՝ ընտիր ձիերով, և իւր պատկերաց թանկագին հաւաքածոյները. Լորտ Ռէվէլսթոք Պերլինեան Տան գլուխն է. Լորտութեան բարձրացած էր իբրեւ անգլիացի մեծ սեղանաւորաց նշանաւորագոյններէն մին, և այժմ իւր ձախողուածով կը կորուսանէ իւր դիրքն, իւր ընկերային արժանապատուութեան մէկ մեծ մասն և իւր մեծաքանակ հարստութիւն.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԱՐՏՔԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ Խորհրդարանին բացման օրն երկուց կուսակցութեանց պետերուն օրուան արտաքին խնդրոց վրայ ակնարկութիւններն յիշելով, Պ. Ժաք Սէն-Սէռ կը գրէ Ֆիկարոյի մէջ թէ Լորտ Սալիսպըրի և Պ. Կլատսթոն իրարմէ տարբեր կրնան խօսիլ արտաքին գործոց վրայ, բայց միշտ նոյն ազգանակաւ պէտք գործեն երբ իշխանութեան վրայ դտնուին, ուրիշ բան չմտածելով բայց եթէ իրենց երկրին շահերն, և գործնականօրէն չդրաղելով այն գեղեցիկ բառերով որք ականջներու այնքան անուշ կը հնչեն, — քաղաքակրթութիւն, իրաւունք, արդարութիւն, եւրոպեան իրաւագիտութիւն, ևն.—որք թէեւ Ֆրանսայի քաղաքականութեան վրայ այնքան ազդեցութիւն մ'ի գործ կը դնեն, բայց պաշտօնի վրայ գրտնուող անգլիացի աշխարհավարք, ո'ր կուսակցութեան ալ պատկանին, չեն շեղիր իրենց շահու քաղաքականութենէն.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի լրաբերք հետաքրքրութիւնն այնքան յառաջ տարած էին որ ձեռնարկեցին եղեռնադատ ատենի երդուելոց հետ կանխաւ բանակցիլ՝ գուշակելու համար թէ ներկայացուելիք դատերուն վրայ ի'նչ վճիռ պիտի տան. Օրուան դատը Միշէլ Էյռոյի և Կապրիէլ Պոնֆառի ոճրագործութեան դատն է, որով չատ կը զբաղի Ֆրանսական ընկերութիւնն. Այս դատ տակաւին դատարանի չներկայացուած, չնորհիւ լրաբերաց անգաղտնապահութեան, ամէն պարագայք ամենայն մանրամասնութեամբ հրատարակեցան. Մարէնի խմբագիր Պ. Ժան Մորօ չչատացաւ այսչափով, և գնաց մէկ երկու երդուելոց հետ տեսակցեցաւ՝ իւր լրագրին մէջ հրատարակելու համար թէ հաւանօրէն ի'նչ վճիռ պիտի արձակեն երդուելք՝ իրենց ներկայացուելիք երկուց ամբաստանեալց վրայ. Որովհետեւ օրէնքը չընդունիր որ դատաւորք կամ երդուելք կանխաւ կարծիք յայտնեն իրենց մատուցանելի դատերուն վրայ, հետեւապէս նոյեմբերին տեղի ունենալիք դատաստանը դեկտ.ին մնաց՝ ուրիշ խումբ մը երդուելոց ներկայացուելու համար. Պ. Մորօ ի դատ կոչուեցաւ դատական իշխանութիւնն անարգած լինելուն համար իւր չափազանց հետաքրքրութեամբ, և միամսեայ բանտարկութեան դատապարտեցաւ.

ՊԱԼԷՔԱՆԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օսմանեան Տէրութեան Սերպերուն Բարեգործական Նորակազմ Ընկերութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը Նոյմ. 28ին ներկայացաւ Սամ. դեսպանին ի Պելկրատ, իւր կանոնադիրը մատուցանելու Վսեմ. դեսպանին.

—Պ. Կարաչանին ևս, Միլան թագաւորին կուսակից պահպանողական կուսակցութեան պետն, արմատական կուսակցութեան յարելու վրայ է ելեր.

—Վիեննայի լրագիրք յոյժ կը գնահատեն Օսմ. Կայս. Կառավարութեան չէ զոր ընթացքն այն կրօնական անհամաձայնութեանց մէջ որք պուլկարական և սերպական թեմերէից մէջ կը պատահին, ուր որ յունադաւան սերպ բնակիչք չեն ուզեր պուլկար եկեղեցականներ. Կայսերական իշխանութիւնք, ինչպէս Մինչեւ ևս կը բացատրէր, բարեկարգութեան պահպանման եւեթ հոգ կը տանին, առանց կրօնական վէճերու միջամտելու.

—Ի Սոֆիա պաշտօնավարող դիւանագիտական գործակալք դիւանագիտական ծանուցագրերով չնորհաւորեր են Պ. Կրէքոյի արտաքին գործոց նոր նախարարն պաշտօնն. Այս ընթացք պատուաբեր կը նկատուի պուլկարական վարչութեան համար.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լեհաստանի ամէն գործարանաց և արհեստանոցաց՝ մեծ թէ փոքր՝ տնօրէններուն և ամէն ազարակատերաց հրման զրկուեցաւ իշխանութեանց ներկայացնել իրենց պաշտօնէից և սպասաւորաց ամբողջ ցուցակը, նշանակելով անոնց ազգութիւնն ու հպատակութիւնն. որովհետեւ ռուս կառավարութիւնը կ'ուզէ ճշդիւ գործադրել օտար հպատակաց վերաբերեալ նոր օրէնքն, որ արգելիչ և խիստ բաղմաթիւ տրամադրութիւններ կը պարունակէ.

—Զարն հրամայեց որ սերպ բանակէն 40 սպաներ պաշտօնի կոչուին Փեթերսպուրգի և չրջակայից զանազան գունդերուն մէջ. Թագուհի թղթակիցը զայս ծանուցանելով, կը յարէ. «Այս անօրինութեան քաղաքական արդիւնք կախում ունին ռուս սպայից սերպ սպայից հետ վարուելու կերպէն, և այս մասին կեդր. վարչութիւնը մեծ կշիռ չունի. 1878–1886ին ի Պուլկարիա պաշտօն վարող ռուս սպայից հրաման տրուած էր սիրաշահել պուլկար սպայները. Բայց ռուս սպայք իբրեւ ոտորին մարդիկ նկատեցին իրենց պուլկար ստորադրեալներն և խստակի եղան նոցա. Որովհետեւ Փեթերսպուրգի պահպանողական զօրաց ենթասպայք ընդհանրապէս հարուստ երիտասարդներ են և չատ դրամ կը վատնեն, մինչ սերպ սպայք միշտ աղքատիկ մարդիկ են, կ'երեւի թէ ռուս բանակին այս զօրագունդերուն մէջ սերպ սպայք մեկուսի պիտի ապրին, և շուտ պիտի ձանձրանան, կամ խառնուելով իրենց հարուստ պաշտօնակցաց հետ, ցոփակեաց պիտի լինին և պարտուց ներքեւ պիտի իյնան. Եթէ այս գուշակութիւն ստուգուի, կարելի չէ որ Ռուսիայէն վերադառնալով բարձրեն և զօրացնեն սերպ զօրագնդոց կենցաղն ի Սերպիա.»

—Զեռնակորսի իշխանն եւս որոշեց Ռուսիոյ զինուորական բարձրագոյն վարժարանաց մէջ միշտ տասն չեռնակորցի երիտասարդներ ունենալ, իբրեւ ապագայ սպաներ Սեւ Լերան բանակին մէջ.

ԲԱՂԴԷՏՑԻՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Թարգի Նոյմ. 29 թուով թերթին մէջ կը կարդանք.

«Էյլիաս, երկոտասաներորդ Պատրիարքն Բաբելոնի, որ ի Լոնտոն Հաթթն-Կարաբն թաղին մէջ իտայացի միաբան Հարց մօտ կը ընակէր երեք չաբաթէ ի վեր, կ'ուղեւորի դէպ ի Վատիկան, ուր եւս երկու օր պիտի մնայ, յԱրեւելս վերադառնալէն յառաջ. Այս օրերս տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Սալիսբրիի մարքիզին հետ, և կարեւոր խնդրոյ մը համար գանգատեցաւ նմա. Տեսակցութիւնն երեք ժամ տեւեց. Պատրիարքը կը յայտարարէ թէ երկար ժամանակէ մ'ի վեր ոմանք յանգլիացի դատաւորաց Յարեւելս ո'չ միայն կ'անտեսեն զիւր իշխանութիւն իբրեւ հովուապետ, այլ կը շարունակեն խիստ պատիժներ տալ իւր իշխանութեան ենթարկելոց՝ փոքր յանցանաց համար. Բաղդէացիք ոմանք, որք յոյժ դիւրազգած ժողովուրդ են, ինքնասպան եղած են «անգլիացի դատաւորաց խստութեան պատճառաւ»(*). Ինք խնդիրն Օսմ. Կայս. Կառավարութեան մատուցած լինելով, իրեն խորհուրդ տրուած է գործն իմացնել Սալիսբրիի մարքիզին, որ խոստացաւ չուտափոյթ դարման տանիլ իւր գանգատանաց, և պահպանել տալ զիւր պատրիարքական իշխանութիւն.

«Արեւելցի քրիստոնէից և անգլիացի միսիոնարաց վիճակին նկատմամբ պարբերաբար եկող դանգատանաց և աննպաստ տեղեկութեանց մասին, ի-

(*). Ակներեւ է թէ այս եղելութիւնք Հնդկաստանի մէջ պատահած են, ուր եւեթ կը պաշտօնավարեն անգլիացի դատաւորք, և ուր կան քաղդէացի գաղթականք. Ծ. Խ. Աէրէ-Եէի.

—ԺԱ 91 ԺԱ—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻԹՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

Գրեթէ չորս ամիս կար որ Բարիզէն մեկնած էր, երբ ստացաւ առաջին նամակը տիկին Տըլօռմէն, որ իրեն կ'իմացընէր թէ դատարարուհին սկսած էր արդէն կարծես հրաշքով կերպարանափոխել իր աղջիկը.

Պէտք է ըսել թէ կոմսը քիչ մնաց որ խենդենար ուրախութենէն և երջանկութենէն. Այս բարեգուշակ նամակին երկիւղածօրէն իր շրթունքը դպցուց. Եւ երբ Պ. վան Օսէն եկաւ զինքը վերատին գտնել, իր թեւերուն մէջ առաւ զայն և խեղդելու չափ սեղմեց. Տեսակ մը յիմարութիւն եկած էր վրան. Տղու մը պէս կուլար. Եւ հանկարծ ձայնով մը կ'ըսէր.

—Ի՜նչ լաւ ըրիր ինձ հետ նամակս գրելով, իմ խենդութիւնս ինձ ցոյց տալով. Ինձ կը թուի թէ պատուոյս կէսը նորէն գտայ այսօր. Ա՜հ, եթէ մը-տիկ չընէի քու խրատներուդ . . . բայց ոչ, գիտէի որ իմ բարի ոգիս ես դուն . . . Ազատա՜ծ է, Օռօռ ազատա՜ծ է, սիրելիդ իմ կիյեօմ. առանց քեզ ապո՛ւշ պիտի մը. նար.

Հակառակ այն մեծ վստահութեան զոր տիկին Տըլօռմ ունէր դատարարուհւոյն վրայ, կոմսին և ոչ մէկ նամակն անոր կը կարդար կամ թող կուտար որ կարդայ. Կը բաւականանար ըսելով.

—Այսօր նամակ մը ստացայ Պ. Տըլօռմէն, ինձ այս ինչ այն ինչ բաներն է ըսեր և ձեզ այն ինչ այս ինչ բաները.

Բնական է ենթադրել թէ Պ. Լասէռ տիկին Տըլօռմին այնպէս չէր գրեր ինչպէս ամուսին մը կը գրէ իր կնոջ, և թէ եթէ տիկին Տըլօռմ այնպէս խնամով կը պահէր կոմսէն ընդունած նամակները, պատճառն այն էր որ կը վախնար երեւան հանելէ այն գաղտնիքը զոր պէտք էր ծածկել մինչեւ որ Պ. տը Լասէռ որոշէր զայն յայտնել ամենուն.

Օռօռ որ ոչ մէկ գաղտնիք ունէր պահելու, փութացած էր իր հօրը նամակը «մայրիկին ցուցնելու. Բայց մտքէն անցնելով որ դատարարուհին կրնար տեսնել զայն, կոմսն այնպէս մը գրած էր որ կասկած մը չունենար նա այն բաներու վրայ զորս պէտք չէր որ գիտնար.

Կարդացած ատեն այդ սրաշարժ նամակը զոր հայր մը կը ղրկէր իր աղջկան, եւ որ արագ, քիչ մը կոշտ ու խոշոր գիրով գրուած էր, դատարարուհին զգաց եզական յուզում մը որ սակայն վայրկեան մը միայն տեւեց. Այդ նամակին գրերուն ձեւը զինքը զարմացուցած էր, արթնցնելով իր հոգւոյն մէջ նմանօրինակ գրի մը տարտամ, անորոշ յիշատակը. Բայց նամակը մինչեւ վերջը կարդալէ եւ ստորագրութիւնը, Ռընէ Տըլօռմ. տեսնելէ ետքը, տխրութեամբ ժպտեցաւ իր պատրանքին վրայ.

Եւ իրաւամբ մտածեց թէ քանի որ կան մարդիկ որք իրարու կը նմանին դէմքով եւ ձեւերով, չատ մը գիրեր ալ կրնան իրարու նմանիլ.

—Արդ, Լասէռի կոմսին մեկնելէն ի վեր տարի մը եւ քանի մը օր անցած էր, երբ տիկին Տըլօռմ նամակ մը ստացաւ անկից, որուն մէջ կ'իմացնէր իր մօտակայ վերադարձն ի Բարիզ.

Օռօռ չափազանց ցնծութիւն զգաց. Տունին մէջ վեր վար կը վազէր, կը ցատկէր, կ'ուստուստէր, կը խնդար, կուլար, դատարարուհին եւ տիկին Տըլօռմը կը գրկէր. Կատարեալ պզտիկ խենդ մը դարձած էր.

—Կ'ուզէի որ հիմակուընէ հոս ըլլար որպէս զի համբոյրներովս լափէի զայն. Ի՜նչպէս գոհ պիտի ըլլայ, ի՜նչպէս ուրախ պիտի ըլլայ.

Եւ հայելիի մը առջեւ կենալով, կ'աւելցուներէր.

—Ապահով եմ որ պիտի չճանչնայ զիս, քանի որ ես իսկ ինքզինքս չեմ ճանչնար.

Տիկին Տըլօռմ խօսեցաւ Պ. Տըլօռմին վերադարձին վրայ գորովալից կնոջ մը պէս որ սիրեցեալ ամուսնոյ մը բացակայութեան վայրկեաններն համրած է և որ անոր դարձը տեսնելով բուռն ուրախութիւն մը կը զգայ.

Իսկ դատարարուհին տխուր էր եւ մտախոհ. Կ'ուզէր ինքն ալ զգալ իր աշակերտուհւոյն բերկրութիւնը, բայց չէր կրնար. Օռօռ ի զուր կ'ըսէր իրեն.

—Դուք իմ հայրս չէք ճանչնար, բայց պիտի տեսնէք թէ ի՜նչ բարի մարդ է. Անիկա գիտէ թէ իր պզտիկ Օռօռն ի՜նչ կը պարտի ձեզ, երբ զձեզ տեսնէ, պիտի սիրէ զձեզ այնչափ որչափ մայրս եւ ես կը սիրենք.

Մտատանջութեան մէջ կը մնար նա, որպէս թէ դժբաղդութեան մը նախազգացումն ունենար. Ինչ որ կը զգար վախ չէր, եւ սակայն անոր կը նմանէր. տեսակ մը անձկութիւն էր, տեսակ մը նեղութիւն որուն ինչ ըլլալը չէր հասկնար. Եւ, խռոված, կը հարցնէր ինքնիրեն թէ տան մէջ ինչ փոփոխութիւններ պիտի ըլլային հօրը դարձէն վերջը.

Իրիկուն մը, ժամը իններն տասնին ատենները, տիկին Տըլօռմ, Օռօռ և դատարարուհին, որք սրահին մէջ ժողվուած էին, կը պատրաստուէին բաժնուիլ գիշերուան հանգիստն երթալու վայելելու համար, երբ զանգակի հարուած մը լսուեցաւ.

—Շատ աղէկ, եթէ Պ. Տըլօռմ փափաքի խօսիլ ինձ հետ այս գիշեր, կ'իմացընէք ինձ առաջուց. չեմ պառկիր ես. կը յուսամ որ քանարէին վրայ վայրկեան մը հանդչելով զգացած անհանգստութիւնս փարատի.

Այս ըսելով դատարարուհին տիկին Տըլօռմի ձեռքը սեղմեց, եւ որպէս թէ վախնար ուղեւորին յանկարծ ներս մտնելը տեսնելէ, խենդի պէս դուրս վազեց սրահէն.

Օռօռ իր հօրն առջեւ նետուած էր այն վայրկենին յորում կոմսը հրման կուտար ծառայի մը որ իր գալուստը ծանուցանէ.

Ի տես իր աղջկան որ այնչափ ոգեւորուած էր հիմայ եւ չատ աւելի շնորհալի ու գեղեցիկ եղած էր քան անկից բաժնուած ատեն, որուն ճակատն երանութեամբ կը ջրջղղար, որուն անուշ նայուածքը, խելքով լուսաւորուած, գորովով կը փայլիէր, Պ. տը Լասէռ անշարժ մնաց, աչքերը մեծ մեծ բացած ու Օռօռին վրայ սեւեռած, որպէս թէ վարանէր զայն ճանչնալու.

Որչափ ալ տիկին Տըլօռմ խմացուցած ըլլար իրեն իր նամակներով, կոմսը չէր յուսար այսպէս կերպարանափոխութիւն մը տեսնել, և կը դիտէր այդ հրաշալիքն, իր աղջիկը, այդ չողարձակ, այդ արեգակնավառ էակը, եւ խորին սքանչացում մը կը զգար.

—Չե՞ս ճանչնար զիս, ըսաւ Օռօռ քաղցր ձայնով մը, թեւերը երկնցնելով, պատրաստ անոր գիրկը նետուելու.

—Աղջի՛կս, աղջի՛կս, գոչեց կոմսը.

Հեծծանք մը իր ձայնը խեղդեց.

Բազուկներն որք բացուած էին գոցուեցան նորէն իր աղջկան վրայ որ իր կուրծքին փակած էր.

Վայրկեան մը ուրիշ բան չլսուեցաւ բայց եթէ տրուած և առնուած համբոյրներուն ժխորը. Յետոյ երկու հեծիւններ արձակուեցան միանգամայն. Հայրն և աղջիկը ուրախութենէ կուլային, իրենց դողդոջուն թեւերուն մէջ զիրար սեղմելով.

(Շարունակելի)

լիաս Պատրիարք յայտարարեց Սալզպերրի մարքիզին թէ այս տեղեկութեանց չորսէն երեքն անհիմն է բոլորովին։ Ամէն դաւանութենէ Քրիստոնէից ոչ միայն լիակատար ազատութիւն կը տրուի կրօնային պաշտամունքայլ և օսմանեան զինուորական իշխանութեանց կողմէ պաշտպանութիւն կը վայելեն։ Արդէն Վեհ. Սուլթանն հաստատած է 800 վարժարաններ իւր հպատակաց բարձրագոյն կրթութեան համար, յորս աշակերտք կը հրահանգուին ի ձեռն իրենց ազգակից ուսուցչաց։ Ամէն նախարարական պաշտօնատան մէջ քրիստոնեայ պաշտօնատարներ կան։ Տեղացիներ որք քրիստոնէութեան դէմ մեղանչեն՝ խստիւ կը պատժուին, և արեւելեան երկրաց մեծագոյն մասին՝ եթէ ոչ ամենուն մէջ, իրաց իսկական վիճակը չի համապատասխաններ անգլիացի միսիոնարաց նկարագրութեան։

«Լորտ Սալզպերրի հետ այս տեսակցութեան արդիւնքն, անմիջապէս հեռագրեցաւ ի Կ. Պոլիս։»

Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումանն նախարարութիւնն հրաժարական տուաւ Մերկոյտի նախագահին ընտրութեան առթիւ տեսած լինելով թէ մեծամասնութիւն չի վայելեր։

Նորագոյն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մերկոյտն 38ի դէմ 68 քուէով վստահութիւն ցուցած լինելով, նախարարութիւնն ետ առած է իւր հրաժարը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Ինպէռ Լիմպլ (Փերու) դեսպան կարգեցաւ, և իրեն կը յաջորդէ կոմս Լանժիէ-Վիլառ։ Սթոքհոլմի դեսպանատան Ա. թարգմն Պ. Պուլկարէ նոյն պաշտօնով Կ. Պոլիս կուգայ։

Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Զինացիք նախապաշարեալ ժողովուրդ մ'են։ Ի Թիէնձին ողողմունք կենաց և ընչից մեծ կորուստներ պատճառած լինելով, տեղացիք դրդռուեր են Եւրոպացւոց դէմ, զորս պատճառ կը համարեն այս ողողմանց։ Օտար մարտանաւեր խարսխած են Թիէնձինի առջև, ի պաշտպանութիւն Եւրոպացի տարրին։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Սերպիա այսօր Ռուսիայէն կը ստանայ իւր «լոյսն», այսինքն՝ քարիւղը։ Կակարին ռուս ընկերութեան քարիւղաբաձ առաջին շոգենաւը, Թէքլա», նոյմ. 29ին Պելկրատ հասաւ, 2,290 մէթրական կենդինար քարիւղ բերելով։ Զորս շոգենաւեր եւս կը սպասուին որք 23,000 կենդինար քարիւղ պիտի բերեն։

—Բաց ի 70,000 Պէրտան հրացաններէն զորս արդէն ղրկած է սերպ բանակին, Զարն ուրիշ շատ մը զէնքեր եւս նուիրեց Սերպիոյ պատերազմական նախարարութեան։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

Պելկրատէ կը հեռագրուի թէ նոյմ. 27—28 ի դիշերն անծանօթ չարագործներ փորձեցին դուռներ կամ պատուհաններ կոտրելով մտնել Նաթալի թագուհւոյն բնակած տունը, բայց սպասաւորք ազմուկը լսելով, վազեցին հասան և չարագործք փախան։

Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ մէջ մեր գինը կը բարձրանայ օր ըստ օրէ, այնպէս որ գործաւոր դասք այլ եւս միս դնելու անկարող կը լինին։ Ցուլիս և յուլիս ամսոց մէջ փորձուած էր ամերիկեան դուար մուծանել ի Գերմանիա իբրեւ փորձ, բայց մաքսերն այնքան ծանր են որ մսի գինն այս փորձով չիջաւ։ Պերլինի մսագործաց լրագիրը կը ծանուցանէ թէ տարւոյս մայիս 1էն մինչեւ 31 հոկտ. 93,085 եղ կամ կով պակաս մորթուած են Գերմանիոյ 32 մեծ քաղաքաց սպանդանոցներուն մէջ քան անցեալ տարւոյ նոյմ. 1էն մինչեւ 30 ապրիլ։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Իտալիոյ մէջ Պ. Քրիսպիի յաղթանակաւ վերջացող ընտրական պայքարին սաստկութեան վրայ գաղափար մը տալու համար բաւ է յիշել թէ Քազերթայի կառավարիչը խելակորոյս եղաւ իւր զգացած յուզման սաստկութենէն։ Իտալիոյ դահժառանգն Քազերթա եկած լինելով, կառավարիչն անոր ձեռքն համբուրեց և իւր կնոջ եւս խստիւ պատուիրեց համբուրել այս աքքայական ձեռքն, և միանգամայն աղաղակեց. «կեցցէ՛ Իտալիոյ նոր թագաւորը»։ Դժբախտ պաշտօնատարն արդիւնքեցաւ յիմարանոցի մէջ։

ԹՈՒԼՈՆԻ ԴԷՊԵՐԸ

Կը յիշուի թէ Թուլոնի քաղաքապետ Պ. Ֆուրու և երեք կիներ ձերբակալեցան վիժման ամօթալի գործի մը պատճառաւ, հետեւանք այն մեղապարտ յարաբերութեանց զորս քաղաքապետը տածած էր՝ գաղթականութեանց մէջ պաշտօնավարող նաւային սպայ Ժոնքիէռի կնոջ հետ։ Քաղաքապետին գիտութեամբ և միւս երկուց կանայց միջոցաւ այս կին հինգ-վեց ամսուան բեռէ մը կ'ազատի, մեղանչելով բնական և մարդկային օրինաց դէմ, որոց թէեւ առաջնոյն ձեռքէն գրէթէ անվնաս կը պրծի, բայց երկրորդըն այժմ կը սպառնայ պատժել զինք և իւր մեղսակիցներ։

Էքքի ամբաստանիչ ատենին որոշմամբ, Պ. Ֆուռու և ձերբակալեալ երեք կանայք, որոց մին արհեստիւ դայեակ, պիտի դատուին Վառ դաւառին եղեռնադատ ատենին առջեւ, փետր. ամսուն մէջ։

Թուլոնի քաղաքային խորհրդոյն կողմէ պատուիրակութիւն մը պիտի ներկայանայ Պ. Ֆուռուի, իւր հրաժարումը պահանջելու, որպէս զի քաղաքին գործերն երեսի վրայ չմնան։

Ի ՓԱՐԻԶ

Զմրան սաստկութիւնք արդէն զգալի են յեւրոպա։ Ի Պերլին և ի Փարիզ առատապէս կը ձիւնէ։ Անցեալ հինգշաբթի երեկոյ մանաւանդ շատ ձիւն եկաւ Ֆրանսական ոստանին մէջ։

—Պ. Քլէմանսօ որոշեց վերստանձնել արմատական կուսակցութեան կառավարութիւնը, զոր ժամանակ մ'ի վեր լքած էր պուլանժէական վտանգին պատճառաւ չուզելով յուզել հանրապետական կուսակցութիւնը բաժնող խնդիրներ։ Երեսփոխանոյոյ մէջ Պ. Քլէմանսօ պիտի կրկնէ և հռչակէ արմատական կուսակցութեան պահանջումները։ Պահպանողականք ներքնապէս ուրախ են որ հանրապետական կուսակցութիւնը վերստին կը պառակտի, մինչ շատաւոր հանրապետականք ցասով և զայրոյթով կը տեսնեն Արմատականաց նոր ձեռնարկը։

ՎԻԵՆՆԱ

Վիեննայի քաղաքային խորհուրդն ի մտոյ պիտի լուծուի, որովհետեւ հակահրէական կուսակցութեան ընթացքն անհնար կ'ընէ խորհրդոյն գործառնութեանց շարունակումը։

ԲՈԽԵՄԱ ՄԷԹՈՑ

Երկու միլիոն մարքի դրամագլխով Միւնիխի մէջ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ՝ Բոխեան դրութեամբ դարմանատուն մը հիմնելու համար։ Կիսմ. փէնպէրկի պալատն հիւանդանոցի պիտի վերածուի։

—Ի Պերլին, Բարեգործական Հիւանդանոցին մօտ սկսաւ շինութիւնն մեծ հաստատութեան մը, որ Տքթ. Քոխի տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուի՝ թէ՛ հիւծախտաւորներ դարմանելու և թէ միկրոբային ինդրոց վրայ իւր խուզարկութիւններն յառաջ տանելու համար։ Հիւանդներու բաժնին մէջ 150 անկողինք պիտի դրուին, և միկրոբական ճիւղին մէջ մանրադիտական և քիմիական աշխատանոցներ և գործիքներ պիտի հաստատուին նորագոյն կատարելութեամբ։

ՁԵՌՆԱԿՈՐԱ

Ձեռնակորեան շոգենաւային ընկերութիւն մը կազմելու խորհուրդն յաջողութեան ճամբու մէջ է, շնորհիւ Լէօոլեթէնպէրկի դքսին գործօն աջակցութեան։ Որովհետեւ այս խորհուրդաւելի գիւղական քան առեւտրական նպատակներ ունի, կը ծանուցուի թէ պէտք եղած դրամագլուխն, երկու միլիոն ֆիորին կամ մէկ ու կէս միլիոն ռուբլի, դիւրաւ պիտի ստորագրուի ռուս տեղանուորաց կողմէ։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1891

ՓՈՒԱՆԱՆԻՆ ԳՐԻՉՍՏՈՍԻ

ՍԵՓԽԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ԳՐԿԶԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՏՊԱԳՐ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԱՆ

ԳԻՆ 40 փարա

Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը. Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր-խան, միջնայարկ, թիւ 48, 49, 50։ 390

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակները վաւերական չեն։

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՀԱՅԱԳԻՏՈՑ

Ընդէ՛ր Գրասենեաց

Ազգային եւ Օտար Մատենագրաց

(Արձակ և Ոտանաւոր)

Սոյն ընտիր գործն ցարդ հրատարակուած հաւաքածոյներու մէջ առաջին տեղը կը բռնէ, ունի ճոխ պարունակութիւն մի ընտիր դասակարգութեամբ՝ շահագրգիռ և հետաքրքրական ուսանողաց համար։ Երկասիրողն եւրոպացի մեծ հեղինակաց հետեւողութեամբ յաջողած է լաւագոյն մեթոդով մի առաջնորդել զաշակերտս յուսումնական աշխարհիկ լեզուի։

ՀԱՅԱԳԻՏՈՑ ն կը բաղկանայ երկու մասերէ։ Ա. մասին մէջ կը գտնուին գեղեցիկ հատուածներ, պատմական և նկարագրական գրուածներ, առակներ, և լն։ Գինն է 3 դահեկան։ Իսկ Բ. մասին մէջ որ առաջնոյն կրկնն է ու մեծագիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրուածներ, գրագիտական գլխաւոր կանոններ, 35 հայ հեղինակաց հակիրճ կենսագրութիւններն, առածներ, բարոյական խնամսներ, բառագիտական ծանօթութիւններ և լն։ Գինն դուկէս դահեկան։ Կը ծախսուին ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Սոյն գործոյն կեղծ օրինակներէն զգուշանալու համար բաւ է միայն կարդալ գրքին ճակատն

ԱՒՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ։ 168

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը լսենք թէ Ամէն. Խրիմեան Հայրիկ այս աւուր աւստրիական շոգենաւով կը մեկնի մայրաքաղաքէս։ Ինչպէս յայտնի է, Ն. Սրբազնութիւն ուխտի կ'երթայ յերուսաղէմ։

Ռոտոսթոյի Հայոց հոգեւոր հովիւ Դեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան այս առաւօտ իտալական Պոֆոս շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ, ուր պիտի մնայ տասն օրի չափ։

Իւսկ. Նոր-Թաղի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյս վերաշինութեան Օծման 2 դ. տարեդարձն լինելուն առթիւ Դեր. Տէր Մատթէոս Սրբազան Արքեպիսկոպոս իւր միրեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյս (նոյեմբեր 25) յառաջիկայ կիրակէ առաւօտ։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Վ. Աթինոդորէ Աթինոդոր

Ե. ՊԱՊԱՅԵԱՆ Գ. Բ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԵԱՆ

Սկիւտար, 19 Նոյեմբեր 1890

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵՆՔ

Էնկիւրիի նահանգին վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտի, տեղւոյն քարտուղար վերաքննիչ ատենի առեւտրական ճիւղին և նախկին չրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին։

Եոզղատի դաւառին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Էնվէր էֆէնտի, քարտուղար Վճռաբեկ ատենին և նախկին չրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին։

Եոզղատի պատժական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Ապտիւլլաթիֆ էֆէնտի, անդամ նախնական դատարանին Պուրկազի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Գ. զօրաբանակի ընդհանուր պիտոյից ճիւղին նախագահ Միրլիվա Մահմուտ Համտի փաշայի և Թնդանօթարանի քննիչ ժողովոյ փոխ-նախագահ ու Զէյթուն Պրուսայի գործարանին տնօրէն Միրլիվա Ճէմալ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ մայրաքաղաքիս ֆրանսական նամակատան տնօրէն Պ. Մաթիա Բլոնի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Եանեաի նահանգին Մէքթեպցի Ապտուլլահ էֆէնտիի, Բոսֆորանցոյ Տէ Լէոն լրագրոյ տնօրէնի ընկերակիցներէն Պ. Ալֆրէտ Բէսսօսէի և Իմէքսիկա հրատարակեալ Նուէօռա լրագրոյ արտօնատէր Պ. Տօն Կոնցալոյ Իսթիվալի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Միտիլլիի երեւելիներէն Պ. Սթավրաքի Իսնաթուլի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱՅԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Ելմտական նախարար Վսեմ Յակոբ փաշա երէկ առաւօտ յաջորդաբար կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—Նախարարաց Խորհրդոյ անպաշտօն անդամ Վսեմ. Ճէվտէթ փաշա երէկ Բ. Դուռը գնացած պահուն, Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կայս. պալատ հրաւիրուեցաւ և մինչև ուշ ժամանակ հոն մնալով չկրցաւ Նախարարաց Խորհրդին ներկայ դտնուիլ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Կայս. պալատն երկրորդ քարտուղար Դատրի պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդեց Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց եւ զբաղեցաւ Պ. Հիրշի Բումլիի երկաթուղւոյ մէջ ունեցած բաժիններու վաճառման խնդրոյն, Պ. Նակէմաքէրսի Մուսանիա-Պրուսա-Գոնեաի երկաթուղւոյ ծրագրոյն քննութեամբն և այլ կարեւոր խնդիրներով։

—Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը պահ մը խորհրդակցեցան։

—Կրօնական գործոց տնօրէն Զիվէր պէյ երէկ Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ կոչուելով իրմէն ինչ ինչ բացատրութիւնք առնուեցան։

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Երեկի թուրք լրագրաց մէջ հետեւեալն հրատարակուած է Տպագրական Տեսչութեան կողմէ։

Բաղէշի, Բարբերդի, Էնկիւրիի և Ատանայի նահանգներէն նոյեմբեր 14 և 16 թուականաւ եկած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, որ և է դէպք չէ պատահած և թէ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ ևս Տըպագրական Տեսչութեան կողմէ հետեւեալն հրատարակուած է։

Կարնոյ, Ատանայի, Բաղէշի, Տրապիզոնի, Բարբերդի և Վանայ նահանգներէն նոյեմբեր 18 թուականաւ եկած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, որ եւ է դէպք չէ պատահած և թէ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

— —

ՎՍԵՄ. ԱՀՄԷՏ ԱՐԻՖԻ ՊԷՅ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ հրամանաւ Վեհ. Սուլթանին՝ 2500 ղրուշի յաւելում մը եղած է Տպագրական վերատեսուչ Վսեմ. Ահմէտ Արիֆի պէյի ամսաթոշակին վրայ։

Կայսերական այս բարձր գնահատում արժանաւոր վարձատրութիւն մըն է այն օգտակար ծառայութեանց զորս Ահմէտ Արիֆի պէյ կը մատուցանէ իւր կարեւոր և փափուկ պաշտօնին կիրառութեամբ։ Ն. Վսեմութիւն ո՛չ միայն բոլոր զինքը ճանչցողներուն համակրանքը կը գրաւէ իւր հմուտ և բարեկիրթ անձնաւորութիւն մը, այլ նաև կը վայելէ մեծ հմարում՝ իւր խղճամիտ, արդարակորով և անձնուէր պաշտօնատար։ Ուստի անկեղծապէս կը շնորհաւորենք զինքը կայսերական այս շնորհաց համար։

— —

ԴԱՏԱՍՏԱՆ ՀԱՅ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԼՈՑ

Սոռոէր կ'իմանայ թէ Վճռաբեկ ատենը վաւերացուցած է եղեռնադատ ատենի այն մեղմը, որով Պալաթի բաղնիքին գաղիսմի համալսարանի, կայս. կառավարութեան դէմ ցնասակար խօսքեր ընելուն համար հինգ տարուան բերդարգելութեան դատապարտուած էր։

* * *

Սոռոհ եւս կ'իմանայ թէ իբրև խորհրդարանական խումբին նախագահ ամբաստանեալ ռուսահայ Յակոբ Վարդ Պատրիարքի և սորա ձերբակալեալ ընկերաց և երկու փախստական ընկերաց քննութեան թուղթերը պարունակող գրութիւններն երէկ իրիկուն վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին կողմէ յանձնուած են եղեռնադատ ատենի ընդհանուր դատախազին։

* * *

Նոյնպէս սոռոն դատարանին յանձնուած են Լիմանուէլ էֆէնտիի, որ ցնասակար գրութեանց վաճառման համար ամբաստանուած է, նախնական քննութիւնները պարունակող գրութիւնները։

— —

ՁԵՐԲԱՆԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ

Երեկի թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է հետեւեալ ձերբակալման հրամանագիրը։

Օսմանեան տէրութենէն մաս մը երկիր բաժնելով Հայաստան անուամբ ինքնօրէն կառավարութիւն մը կազմելու նպատակ ունեցող խռովարարաց խումբի իբրեւ պետ և անդամ ամբաստանեալ հետեւեալ անձինք փախած են։ Ասոնք են քաղաքային բժշկական վարժարանի աշակերտ Հաճընցի Համբարձում էֆէնտի, չափաւոր երկայնահասակ, դեղին մօրուքով, քիթը միջին մեծութեամբ, սեւ աչքերով ու յօնքերով և դրէթէ 35 տարեկան։ Դերձակ Մարգար Վրէմեան՝ չափաւոր երկայնահասակ, երկար դէմքով, երեսին ոսկորները ցցուած, նիհարակազմ, խարտեաշ մազերով, քիչ պեխերով, դրէթէ 25-26 տարեկան։ Հայոց վարժարանի ուսուցիչներէն Կարապետ կամ Յովհաննէս Աստուածատուրեան՝ դիրուկ, սեւ մորուքով, երեսները դիրուկ ու կարմիր և դրէթէ 35 տարեկան։

Ասոնց արարքը համապատասխանելով Պատժական օրինաց 54դ յօդուածի յաւելուածին տրամադրած ոճիրներու, եղեռնադատ ատենին առջև դատուելու համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած են, ըստ տրամադրութեան Պատժական Դատավարութեան Օրինաց Դ. գլխոյ Բ. մասին։

Ամբաստանիչ ատենն ձերբակալման որոշ հրամանագիրը պատրաստեց ի գիտութիւն դատական բոլոր պաշտօնէից և ոստիկանաց, որպէսզի վերոյիշեալ անձերն ո՛ւր որ գտնեն, ձերբակալեն և յանձնեն նոյն դատարանի բանտը։

— —

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց հաստատելն, նոյեմբեր 18ին ու 20ին Հալէպի ու Համայի մէջ հնտախտի որ եւ է դէպք չէ պատահած։ Հալէպի շրջակայ Երիխա գիւղախումբին մէջ նոյեմբեր 12էն մինչեւ 18 հնտախտի 3 մահեր պատահած են։ Մարաշի մէջ նոյեմբեր 18ին՝ 3։ Հոմսի մէջ նոյն թուականին՝ 9, 19ին՝ 15, սակայն 20ին որ եւ է դէպք չպատահելով, առաջուան բրռնուածներէն 3 մահեր պատահած են։ Նոյեմբեր 18ին Ատանայի մէջ հնտախտի մէկ մահ պատահած է։ Քիլիսի մէջ երեք օրուան միջոցին 8 մահեր և նոյեմբեր 19ին Էնտիպի մէջ հինգ մահեր պատահած են։

Երէկ մայրաքաղաքս եկած հեռագիր մը ծանուցած է թէ Բարբերդի Պէհէմնի գաւառակին մէջ նոյեմբեր 19ին մարդ մը մեռած է հնտախտէ։

Լիբանանու կառավարչին կողմէ եկած հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ այդ կողմերու առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

— —

ԿԱՐԻՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարինէն նոյեմբեր 12/24 թուականաւ Սպասպոլի ուղղեալ նամակէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Հակառակ Ցունաց Պատրիարքարանի Սինոդին կողմէ Անտիոքայ Պատրիարքին վրայ ի գործ դրուած ճընշման եւ ստիպման, այս վերջինը չուզեց համակերպիլ եկեղեցական կանոնաց հակառակ եւ անխոհեմ տնօրինութեան մը, որով Կարնոյ յունական եկեղեցիք ինչպէս նաեւ յիշեալ Պատրիարքարանի իրաւասութեան ներքեւ գտնուող միւս բոլոր յունական եկեղեցիք չգոցուեցան։

—Գոհութեամբ կը հաստատեմ թէ այստեղ անդորրութիւնը չէ խանգարուած ո՛չ մէկ միջադէպով։

—Ռուսական և պարսկական սահմանագլխոց մօտ գտնուող քիւրտ ցեղերու պէտերը նահանգիս կուսակալ Հասան Խայրի փաշայի կողմէ հրաւիրուելով, անոր յորդորանաց վրայ հանդիսաւորապէս խոստացան թէ անդորրութիւնը չ'պիտի խանգի բնաւ իրենց ցեղերու կողմէ։ այդ ցեղապետք դիր մը ստորագրեցին որով այժմէն իրենք կ'ստանձնեն պատասխանատուութիւնն քիւրտերու ձեռամբ պատահելիք ամէն այն դէպքերու որք կրնան անդորրութիւնը վրդովել։ Ցեղապետք իրենց կարգին այս պատասխանատուութիւնը պիտի ծանրացնեն իրենց ստորադասելոց և այս վերջինք ժողովրդոյ վրայ, այնպէս որ քիւրտերն համերաշխաբար պարտաւոր են պահպանել հանրային անդորրութիւնը։ Անոնք որ ցեղապետներու տուած խոստման հակառակին, ծանր պատիժներու պիտի ենթարկին։

—Ռուս կառավարութիւնը շատ խիստ միջոցներ ձեռք առած է ռուսահպատակ կամ թուրքիայէն գաղթող Հայոց նկատմամբ որք՝ խռովարարաց կողմէ մղեալ՝ կ'ուզեն օսմ. հողն արշաւել եւ անկարգութիւններ յառաջ բերել անդ։ Ռուս կառավարութիւնն իւր ֆօղդներուն միջոցաւ հաղորդել եւ ցրուել պիտի տայ հայոց այն ամէն խումբերն որք կրնան կազմուիլ։ Ասկիպ զատ, հրամայած է ձերբակալել և կարսի բանտերը ղրկել այն հայերն որք զէնք կը կրեն կամ զէնք կը պահեն իրենց տան մէջ։

— —

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՐԷԺԻՆ

Ռէժիի կանոնագրոյն նկատմամբ խորհրդակցութիւններ կատարելու համար կազմեալ յանձնաժողովն, որ կայսպատան մէջ ի նիստ կը գումարէր ընդ նախագահութեամբ առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիրէյա փաշայի, իւր խորհրդակցութիւններն աւարտած եւ տեղեկագիրը մատուցած է Վեհ. Սուլթանին։

— —

ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒ

Ծանուցուեցաւ թէ ճաբոնական կառավարութիւնը մարտանաւ մը յատկացուցած է ընկղմեալ Էրթուղրուլ մարտանաւէն ազատեալ օսմանեան սպայները կ. Պոլիս բերելու համար և թէ ճաբոնական մարտանաւը մինչեւ Պէշիկթաշ պիտի դայ և հոն պիտի մնայ։

Արդ, Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ այդ մարտանաւ Յարտանէն անցնելով կ. Պոլսոյ Նաւահանգիստը դայ և այդ առթիւ հարկ եղած կայս. Ցերմանը դրուելու վրայ է։

Մարտանաւու հրամանատարը պաշտօն ունի նաեւ Վեհ. Սուլթանին մատուցանել Ճաբոնի վեհապետին ինքնագիր մէկ նամակն ու թանկագին նուէրները։ Հրամանատարը կ. Պոլիս ժամանելուն Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը պիտի ունենայ զայնս յանձնելու համար։

Կրսուի թէ ճաբոնական մարտանաւը դեկտեմբերի վերջերը աստ կը ժամանէ։

Սարուխանի կառավարիչ Բեամիլ պէյ (նախորդ նախարար Ոստիկանութեան) երեքշաբթի օրն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։ Ն. Վսեմութիւն մեկնելէ առաջ կայս. պալատ գնաց շնորհակալութիւն յայտնելու և անտի Բ. Դուռը գնաց իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու։

—Մայրաքաղաքիս ռուսական հիւանդանոցի վարչութեան որոշմամբ, այդ հաստատութեան բժշկապետ Տոքթ. Սպէրգիէվ այսօր Պէրլին կ'ուղեւորի Տոքթ. Քոխի գիւտն ուսումնասիրելու համար։

—Թաղապետութեան Դ. շրջանակի տնօրինութիւնը կը ծանուցանէ թէ նոյեմբեր 14էն մինչև 21 Պէշիքթաշի, Օրթաքէոյի, Գուրուչէշմէի, Արնաւուտքէոյի, և Պէպէքի մէջ իսկամբ ոչ-իսկամ 287 տղաքներ ձրիաբար պատուաստուած են եւ թէ պատուաստը տակաւին կը շարունակուի։

—Երէկ Առնաւուտ գիւղի մէջ 3 տարեկան հրեայ տղէկ մը վառարանի մը քով գտնուած պահուն վառարանին վրայ գըտնուած սանը, ուր կերակուր կը պատրաստուէր, վրան թափեցաւ և տղին ստացած վերքերէն քիչ յետոյ մեռաւ։

—Ռուսական Օրէլ շոգենաւն, յորում կը գտնուէին 2410 Կովկասցի գաղթականներ երէկ Վասփորէն անցնելով դէպի Միջերկրական ուղեւորեցաւ։

—Երէկ Ոսկեղջիւրի շոգենաւերէն 7 թիւն երբ Ունգարահի կամուրջէն կ'անցնէր ցանկանալու մը բաղխումէն կամուրջին զարնուելով, շոգենաւուն քովը գտնուող ճեմիչը խորտակեցաւ, ուր նոյն պահուն տղայ մը կը գտնուէր, որոյ թեւը միայն քիչ մը վնասուեցաւ։

—Եվմտական քնիչք սկսած են քննել Պոլսոյ թղթատարատան հաշիւները։

—Թաղապետութեան Զ. շրջանակին տնօրէն Մահիտ պէյ երէկ քնական պըտոյտ մը կատարեց ի Գասըմ Փաշա և ի Խասգիւղ։

—Եղեռնադատ ատենն երէկ դատեց Ցաթիէմ անուն թուրք կին մը, որ տուն մը բռնկցնելու ձեռնարկած էր։ Այս կին դատապարտուեցաւ երեք տարուան շըղթայակապ աշխատութեան։

—Ոստիկանութեան նախարարութեան որոշմամբ Լանկի և Զուքուր Զէշմէի կողմը նոր պահականոցներ պիտի շինուին և Թահթա Գալէի, Մէրճանի, Բարմաք Քաբուի, Թոփ Քաբուի ու Եէնի Քաբուի պահականոցներու ոստիկանաց ու ոստիկան-զինուորաց թիւը պիտի աւելցայ։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը ծանուցած է Կրէտէի կուսակալութեան թէ Սուլթանկէ վարժարանը մտնելու համար զրկուած Կրէտէցի պատանիներէն միայն մէկ անգամուան համար 15 ոսկի հագուստի ստակ և ադկից զատ 30 ոսկւոյ տարեկան թոշակ մը պիտի առնուի։

—Ընկզմեալ էրթուղրուլ մարտանաւու խղդուած սպայից ու նաւաստիներու ընտանեաց ի նպաստ կատարուած հանգանակութիւնք 409 999 ղրուշի հասած են։

—Ոստիկանութեան նախարարութեան հրամանաւ Պոլսոյ պանդոկներու տէրերը ժամանակէ մը հետէ տետրակներ ունին յորս կ'արձանագրուին ուղեւորաց անունը, նախորդ հասցէն ու պաշտօնը կամ արհեստը։

—Բերայի ոստիկանութեան մէկ պաշտօնական ազդը կը ծանուցանէ թէ յոյն փաստաբան Պ. Նիքօղայիտէսի սպանման առթիւ ձերբակալեալ անձանց միոյն վերայ այնքան ծանր կասկածներ հաստատուած են, որ նոր խուզարկութիւնք աւելորդ դատուած են։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Այս գիշեր, առաջին անգամ ներկայանալի,

ԼԱԿՄԷ (LAKME)

օբէռա-Գոմիք 3 արարուածով, երաժշտութիւն Լէօ Տէլիպի։

Երիտասարդ մը որ գիտէ Հայ. Գաղ. Գերմ. Անգլ. և տոմարակալութիւն, կը փափաքի վաճառատան մը մէջ պաշտօն մը ստանձնել։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

372 2—3

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ց. Պ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ի Զալաթիա, Մոմխանէ, Նալբանդեանց առեւտրով զբաղող Ց. Պ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ եւ Ս. ՎՐԹԱՆԷՍԵԱՆ ընկերութիւնը լուծուած լինելով, յիշեալ ընկերութեան անդամներէն Ց. Պ. Պոյաճեան՝ պատիւ ունի ծանուցանել իւր պատուարժան յաճախորդաց թէ՝ միեւնոյն առեւտրով զբաղելու համար վաճառատուն մը բացած է ի Մոմխանէ, շոգենաւային Լոյդ ընկերութեան գրասենեակաց դիմացը, Ռուսաց Անտրէէ-վրօքի վանուց ներքեւ, թիւ 111, ուր կը գտնուին ամէն տեսակ նալբանդեանք, ըմպելիք, Ռուսիոյ անխառն լիւղ, ընտիր խավիար և Զինաստանի ու ռուսական Բարձրի անխարդախ թէյ։ 205

«ՎԵՐԵԼՔ ԾԱՐԱՐԱՏ». — Հետաքրքրաշարժ ճամբորդութիւն Անգլիոյ Երեսփոխ. Ժողովոյ արեւելասէր անդամ և պերճախօս ատենաբան մեծայարգ Պ. Ճէյմս Պրայսի ի Կաւկասիա և ի հայաբնակ գաւառս, առաջին անգամ Մասեաց գագաթն ելնելն, և այցելութիւնն յէջմիածին։—Հեղինակ՝ Պ. ՃԷՅՄՍ ՊՐԱՅՍ, Թարգմանիչ Գ. Ց. Բարազեան։ Գին 4 դրուշ։ Պաղատելեան ընտիր տպագրութիւն։

Կեդրոնատեղի՝ Զարդարեան Գրատուն։

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

Սուլթան համամ փողոց, թիւ 14, Կ. Պոլիս

ՄԱՄԼՈՅ ՏԱԿ

ՍԿԶԲՆԱՏԱՐԵՐՔ

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԵՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԳՐԵՑ

Կ. Ս. ԴԻՊԻՃԵԱՆ

Դրսկամ Տեսուչ Ազգ. Վարժարանաց

Հաճենարարութեամբ Ի. Վաւերացմամբ

ՍԻՄԻՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Ա. Զ. Գ. Ց. Ի. Ն

ՆԻՒԹԱԳՐԱՏԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 3 դեկտ.—Կ'ըսուի թէ Ֆրանսացի Միապետականք, Լավիժրի կարդինալին բանախօսութեան յառաջ բերած յուզման ի տես, մտադրած են գումարումներ ընել գաւառային գլխաւոր քաղաքաց մէջ, ցոյց տալու համար թէ Հանրապետութեան յարելով վտանգներ կը ծագի կաթոլիկ եկեղեցւոյն համար։ (Իբր թէ Լավիժրի կարդինալ և Անպիի եպիսկոպոսն այս միապետական գործիչներուն չափ չեն գիտեր կաթոլիկ եկեղեցւոյն շահը։ Ծ. Թ.) Ֆէլիքս կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսացի եպիսկոպոսք ոմանք Պապին կարծիքն հարցուցած են, որ պիտի պատասխանէ թէ Վատիկան կը ճանչէ ամէն հաստատեալ կառավարութիւններն՝ առանց միշտ հաւանելու այն միջոցներուն որով հաստատուած են։ Պապը թեթեւցնելով հանդերձ կարդինալին յայտարարութիւնները, պիտի հաստատէ եղեր անոր ընդհանուր ոգին։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ՍՈՒՐԻԱ

ՓԱՐԻԶ, 3 դեկտ.—Սուրիոյ մէջ հընտախտին տարածման պատճառաւ, Մէրսինի և Տրիպոլսոյ միջեւ գտնուող նաւահանգիստներէն եկող նաւեր վարակեալ կը նկատուին Ֆրանսայի և Ճէզայիրի նաւահանգստաց մէջ։

ՄԱՔ ՓԻՆԼԻԻ ՕՐԷՆՔԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 3.—Գանձային նախարար Պ. Ուինտոմի տարեկան տեղեկագիրը կարդալը կը յայտնէ թէ պէտք կայ մաքսային նոր սակագինը փոփոխելու։ Բայց փոփոխման ձեռնարկելէ յառաջ պէտք է ալոդեանց սպասել։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՕՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 3.— Պ. Բառնօ ստորագրեց հրամանագիրն որով Օուենաստանի կը տրուի մաքսային ամենէն նպաստաւորեալ ազգին յատուկ պայմանները մինչեւ 1 փետր. 1892։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻԱՅԻ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 22 Նոյմ.

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

Երէկ երկու գոց. (Մէջտ. Ի. Ոսկի	20	9
Ամսուան բացուելքը	20	9 1/2
Վերջ օրին	20	8 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երկէ երկկոյ	79	2
» » ժամ 3ին	79	5

ՊԱՐՏՔԵՐ ԶԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Փոխառութիւն	A	Սէրի	42 1/2
»	B	»	23 3/4
»	C	»	20 8 1/2

ՏՈՒԱՆԻՆԳՈՒԹԻՒՆ

Սոսթէթ Հէնէրալ	Ա.Էլ. Լ.	4 35
Գրէսիտ Հէնէրալ	Գոմ. »	9 20
Գանք ազ Գոնս	» »	6 24
Սօս. Շանժ Եվրէյոս	» »	4 30
Թրամուէյ	» »	535
Բուտէլ ի Եշկիտուի	Ֆր	78 1/8
Բաժնեթուղթ Լավրիսի	Գ. Կ.	146

ԸՆԴԱՌՈՒԹ ԳՐԱՄՈՒՆ

Օսմանեան ոսկի	գրշ.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 7
Անգլիական ոսկի	»	109 32
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107
Իմպերիալ	»	80 30
Քրիմկ	»	51 10
Բուլգի Թզմագրամ	»	7 83
Մէտ. արծաթ (մարք)	»	107 32
Վիէննայ	»	102 30
Հինգնոց	»	102 20
Մեթալիք	»	100
Թասքիէ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 3 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 50 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95	65
» » 4 1/2 %	105	55
Օսմանեան յօժանդակ Սէրի Դ.	18	82 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	78	75
» Լեժիի բաժնեթուղթ	340	
Պանք Օթոման	626	25
Գրեսիտ Լիոնէ	8.1	25
Իտալական Ռանթ 5 %	94	45
Հելլենական 5 %	467	50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	411	25
Եգիպտական միացեալ	486	25
Պանք ազ Բարի	852	50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	470	
Սուէզի ջրանցք	2415	
Սպանիական արտաքին	75	1/4
Ռիո Թինթօ	507	50
Մէսխիտոս	693	75
Զէր Լոնդրայի վրայ	25	28
Լոնտոն, 3 Դեկտ. ժամ 6 վայր.— երեկոյ		
Անգլ. քսանչիլինգ	96	5/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	18	7/16
» » » Ա.	42	1/4
» » » Բ.	23	3/4
» » » Գ.	18	7/16
Փոխառութիւն 1877	101	
Պանք Օթոման	14	7/8
Եգիպտական միացեալ (Լունիֆիկէ)	95	5/16
» տուռնէ. (բրիմիլէտիէ) նոր	92	1/4
Ռիո Թինթօ	24	1/8
Տօմնիալ (փոխառ. Բուչիլ)	101	(*)
Հելլենական 5 %	91	
Մոնոքոլ »	74	
Ռուսական 1889	98	
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	28
Վիէննա, 3 Դեկտ. ժամ — վայր.—		
Օսմանեան երկաթուղի	37	
» Լեժիի բաժնեթուղթ	144	3/4
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	115	70
Պերլին, 3 Դեկտ. ժամ — վայր.—		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	35
Բուլգարական	236	25
Օսմանեան երկաթուղի	79	25
Օսմանեան քսանչիլինգ Սէրի Դ.	18	35

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 3 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95	60
Օսմանեան քսանչիլինգ Դ.	18	82 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	78	75
Օսմ. Լեժի	335	
Բրիօրիթէ Թիւրք	412	50
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	470	37 1/2
Պանք Օթոման	626	25
Ռիո Թինթօ	615	

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ Նոյմ. 8

Թաղ. Խորհուրդն հրաժարած է ի վարոյց և ազգ. վարժարանն դարձեալ նախկին վիճակին վերածուած. ուսուցչաց ոմանք մասնաւոր վարժարան բացին և կը յարատևեն առ ժամանակեայ կերպիւ առ ի չգոյէ իրենց վկայականաց։

Ամսոյս 6ին տեղս ժամանեցին Պ. Պ. Դաւիթ Փիլթովճեան և Արէլ Սարկաւագեան երկոքին ուսուցիչք՝ որոց մին յատկապէս հրաւիրուած է պատուաւոր ազգայնոց կողմանէ մասնաւոր վարժարան մը բանալու համար, իսկ միւսը ուսուցչութեան վկայական ստանալու համար կ. Պոլիս Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ դիմած և վկայական առնլով վերադարձած է ի մեծ ուրախութիւն ազգայնոց բազմաց։

Դեր. Աբրահամ եպիսկոպոս Մամիկոնեանի հոս այցելելուն համար եւած զրոյցն անհիմն է, զի հաւաստեօք կ'ըսուի թէ նորին Գերապատութիւնն Պրուսայէն ուրիշ երկիր մեկնած է։

Ազն. Օր. Դենեզարդ Թահթաճեան՝ որոյ Ուսումն. Խորհրդէն առաջնակարգ ուսուցչուհւոյ վկայական ստանալուն տեղեկացանք մտերս ազգային թեթերու միջոցաւ, աղջկանց վարժարան մը բացաւ և կը տեսնենք որ կը քաջալերուի ազգայիններէն։

Երկարատեւ երաշտէ ետք յորդառատ անձրեւներ արբուցին ծարաւի երկիրը եւ անկումէ պատճառեցին արմտեաց գիներուն։

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, 26 հոկտ.

Ըստ երկարժամանակեայ փափաքանաց որբանոցի հոգաբարձութեան, սեպտեմբերէ սկսեալ, Որբանոցն իւր յատուկ վարժարանն ունեցաւ, քաջալերութեամբ Առաջնորդ սրբազան հօր և Քաղ. ժողովոյ. 12 որբերէն ի զատ, անդ կը յաճախեն 50ի չափ թոշակաւոր և 10ի չափ ձրի աշակերտներ. առ այժմ ըստ մի մասնաւոր համեստ ծրագրի, հայերէնի, թուրքերէնի, ֆրանսերէնի, կրօնի, պատմութեան, աշխարհագրութեան և թուաբանութեան դասեր կ'աւանդուին, ընդ տեսչութեամբ և տնօրէն դասախօսութեամբ Սահակ էֆ. Սէրայտարեանի և մի քանի օգնական դասախօսաց։ Իցիւ թէ ի քաջալերութիւն Որբանոցի խնամակալութեան և յիշեալ դասախօսի, Կրթ. Մարմինն ազգային կալուածոց սնտուկէն, ուրիշ թաղային վարժարանաց նման, տարեկան կամ ամսական մի մասնաւոր նպաստ յատկացուներ։ Որբանոցի խնամակալութիւնն կը խնդրէ որ Ատէ-Ելի միջոցաւ իւրեանց շնորհակալութիւնն յայտնեմք առ բժիշկ Սերովբէ էֆ. Մէսխեանն որ շատոնց ի վեր որբերն, տկարներն և հիւանդներն կը դարմանէ, կը յուսամք թէ ուրիշ բժիշկներն եւս պիտի հետեւին սորա բարի ընթացքին։

Որբերը դեռ վարձու տան մէջ կը բընակին, բայց Առաջնորդ սրբազան հայրն շատոնց խոստացած է նորակառոյց ուսումնարանի քով յատկապէս որբանոց մը եւս շինել տալ։

Պատ. Կրթ. Խորհրդոյ ատենապետն, Ստեփանիկ էֆ. Դաւթեան որ ժամանակէ մ'ի վեր գործով Պոլիս կը գտնուէր, անցեալ շաբթու աստ ժամանեց, և կրթական նաւի դեկն ձեռք առաւ կրկին։ Ս. Պագպէկեան և Տ. Գոմէլեան էֆ. Կրթ. մարմնոյ անդամակցութենէն հրաժարած են, և նոցա տեղ Նշան էֆ. Տէրպպեան և փաստաբան Տիգրան էֆ. Պուչագճեան պաշտօնի կոչուած են։

Գրիգոր էֆ. Խերտեկեանի հրաժարելէն աստի Թարգմ. Մ. վարժարանի բարձրագոյն կարգի թուրքերէն և ֆրանսերէն դասեր երեսի վրայ մնացած էին. բայց այս օրեր Թորիկեան Յովհաննէս էֆ. Թուրքերէնի դասերն օրական երկու ժամ ստանձնած է ազգասիրաբար։ Ի դիմաց Պատ. Կրթ. Մարմնոյ մեր խորին շնորհակալութիւնն և երախտագիտութիւնը կը յայտնենք յիշեալ էֆէնտիի։

Ակից առաջ կրթական ընդհանուր տեսչի մը կարեւորութիւնն բացատրած էի, ուրախ եմք որ Կրթ. մարմնէն անընդունելի չմնալով մեր պահանջ, զգացած է նորա անհրաժեշտ հարկաւորութիւնն. բայց տակաւին որ և է անձի ընտրութեան չէ յանգած, յախուռն որոշում մը չտալու համար։

Մանուկ էֆ. Նորհատեան, 6 ոսկի ամսականաւ կեսարիայէն տեղւոյն ազգային կեդրոնական վարժարանի տեսչութեան և տնօրէն դասախօսութեան պաշտօնին կոչուած է։ Նորհատեան էֆ. 15 տարիներէ ի վեր, ատ անընդհատ ազգային վարժարանաց մէջ իբրեւ գլխաւոր դասախօս կը պաշտօնավարէ, բազում աշակերտներ նուիրած է ազգին, յորոց մեծագոյն մասն առևտրական հրապարակի վրայ կը փայլին և շատեր ազգային վարժարանաց մէջ. դասախօսութեան ասպարիզին մէջ, մեծ դերը մը բռնած են, թէ ի քաղաքիս և թէ ի գաւառս։ ինքն հմուտ է հին և արդի հայերէնի, թուրքերէնի, ֆրանսերէնի, անգլերէնի, ընդհ. պատմութեան, գրագիտութեան, ուսողութեան, աշխարհագրութեան, աստուածաբանութեան և բնական գիտութեանց. ի զուր կը ճգնէր Կրթ. Խորհուրդն և վարչութիւնն չթողուլ իւրեանց բազմամեայ եւ բազմարդիւն դասախօսն և վարժարանաց տեսչութիւնն յանձնել, բայց դժբաղդաբար շատ կանուխ պայմանագրութիւնն կնքած էր կեսարիոյ Հոգաբարձութեան հետ. և հեռագիր հեռագրի կը յաջորդէին շուտով ճամբայ ելլելու. չմոռնանք ըսել թէ յիշեալ էֆ ն Հիւանդանոցի և Որբանոցի հիմնադիրն եղած է։ Վերջապէս եկած հասած էր բաժանման ժամը. Առաջնորդ սրբազան Հայրն, յատկապէս իր կողմէ վարդապետ մ'էր զրկած. արդէն Կրթական և Քաղաքական ժողովներն իրենց ներկայացուցիչներն ունէին. իր աշակերտներ, աշակերտաց աշակերտներ, մտերիմներ և խուռն բազմութիւն շրջապատած էին զինքն, ողջերթ մաղթելու համար որ համակրանաց ցոյցերու մէջ տեղի ունեցաւ կարի սրտայոյզ եղանակաւ։

Վ.

ՀԷԳ ՏՕԲԹԷՕՌ

Սրտաորով կ'սպասէինք իրեն, Տօքթէօռ, վիրաբոյժը, պիտի գա՛ր. պատուհանէն անքթիթ կը դիտէինք փողոցին անկիւնը ուրկէ պիտի տեսնէինք զինքն առաջին անգամ. օ՜հ, բժշկի մը սպասելու անձկութիւնը... մեր հիւանդը կը տառապէր. յանկարծ բաղխեցաւ մեր դուռը, նայեցանք վար,—ոչ ոք, անծանօթ դէմք մը երիտասարդի, ու մինչ կը շարունակէինք մենք դիտել փողոցին անկիւնը. —«բայց ի՞նքն է.» ըսաւ մեր տան բժիշկը որ մեզ հետ իրեն կ'սպասէր։

Ի՞նչ, Տօքթ. Սանճաքճեա՞նը, այդ դալկահար երիտասարդը, որ կարծես մահտիպ բան մը կը կրէր յինքն այն դիպուածէն որոց մէջ էր ապրած. ի՞նքը, վիրաբոյժը. է՛հ, նախապաշարեալներ չէինք մենք, բայց չը վստահեցանք մեր հիւանդը այն օր այդ բժշկին, որ արդէն բնաւ ջանք ալ չէր ըներ համոզելու մեզ թէ վստահի՛նք իրեն. համե՛ստ մարդը. Տօքթէօռը երկու օր վերջ կատարեց իւր գործողութիւնը, հրաշքը. աւելի դէշ մեր հիւանդին համար որ երկու օր աւելի տառապեցաւ, ու մեզ համար որ այդքան մեծ տաղանդի մը վրայ կասկածելուս համար կը չփոթէինք հիմայ։

Եօթը տարի է անկից ի վեր յորում իւր խաւար սեղանաւորութիւնն ըրաւ, ու Տօքթ. Սանճաքճեան կը մեռնի այսօր Պոլսոյ առաջին վիրաբուժի համբաւով. այդ համբաւը ժողովրդային համբաւ մը չէր զոր անգիտակից ամբոխը կը շինէ այնքան դիւրութեամբ որքան կը շնչէ, կ'սպաննէ. համակ Պոլսոյ բժշկական դասն էր որ խմբերգ մը կը ձեւացնէր տօքթէօռին տաղանդը ներբողելու. իւր անուան չուրջ չկար այն հեգնական ժպիտը կամ արդար սրտմտութիւնը զոր ամէն անարդար յաջողութիւն կը յարուցանէ իւր դէմ. իւր դանակով մարտնչելով վէրքերու ու փտութեանց դէմ՝ խլած էր տօքթէօռն իւր համբաւը բժշկական այնպիսի ճիւղի մը մէջ, որ ամենէն աւելի տեսանելի, շօշափելի, տարբերական՝ ամենէն ստուգօրէն կ'որոշէ բժիշկի մը կարողութեան չափը։

Դեռ հազիւ քանի մը ամիս առաջ Բերայի կայ ականաւոր բժիշկ մը խորհրդակցութեան կը կոչուի իրեն հետ յոյժ կարեւոր գործողութեան մը համար, բժիշկը չէր ճանչնար մեր վիրաբոյժը.—է՛հ համեստ մարդիկ ուշ կը ճանչցուին յաճախ աւելի աղէկ ճանչցուելու համար.—Տօքթ. Սանճաքճեան կ'ընէ անդամատութիւնն այն քան ճշդութեամբ ու մեծ փորձագէտի յատուկ արագութեամբ, որ բժիշկը յապուշ կրթած կը խոյանայ Սանճաքճեանի վրայ ու սրտազեղմամբ ձեռքը սեղմելով, «Ձեզի պէս հայ վիրաբոյժ մ'ունինք եղեր։» եւ դարձեալ նոյն բարձրաստիճան բժիշկը կ'ըսէր դէռ երէկ թէ «Հայ ազգը կորուստ մը ըրաւ։» Այս յիշեմ այս մանր դէպքերը հոս, զի փոքր դիպուածներ թուանշեալ անցքերու պատմութենէն աւելի լոյս մը կը սփռեն յաճախ անհատներու, ինչպէս նաեւ ազգերու նկարագրոյն վրայ։

Տօքթ. Սանճաքճեան այնպէս պատրաստուած էր կեանքին իբր թէ մահկանացու չըլլար մարդս, բայց այդ մարդուն սպառած մարմնոյն մէջ կեանքը պատրուակ մ'էր ապրելու. այս բժիշկը որ ցաւերու աշխարհին մէջ ապրեցաւ, որ աւելի շատ կենակցեցաւ իւր սիրական հիւանդներուն քան մարդոց հետ, որուն համար հիւանդանոցը իւր տունն էր, կրցա՞ծ էր վարժուիլ մահուան գաղափարին, մահուն հետ իւր ունեցած հանապազօրեայ գերկընդխառնմանը մէջ.—չեմ գիտեր։ Ալէմտաղի անտառներու բուրումնալից արտաշնչութենէն, կէսզիէֆէի ջինջ օդէն, ու Պուրսայի ջուրերու ծծումբէն ի զուր առողջութեան մասնիկ մը, մի միայն մասնիկ մը կը խնդրէր. չը գտաւ, չը գտաւ, չը գտաւ. ինքն ալ՝ իբրեւ բժիշկ մը որ ամէն բան կը հասկնայ՝ գիտէր իւր վիճակը, իւր գործիներուն համար կ'ըսէր թէ «Ամուրդի պիտի դրուին օր մը...» Բայց որովհետեւ Աստուած գոնէ այդ մխիթարութիւնը տուած է մարդուս՝ ինքը, բժիշկը՝ որ ինքզինքը դատապարտած էր, հաւիւ աքօղեալ ուրախութեամբ մը կ'ընդունէր մեր շնորհաւորութիւններն ամէն անգամ որ խափուսիկ առողջութեամբ մը կը վերադառնար օդափոխութենէ, «ի՞նչպէս, իրա՞ւ զիս այդքան առողջ կը գտնէք...»։

«Ո՞վ է աս մարդը»—«Տօքթ. Սանճաքճեանը»—«Բայց ինքը հիւանդ է խեղճը.» կ'ըսէին իրեն համար. այս հիւանդը պէմ-նոմիէլի պէտք չունէր, կը յիշեմ զինքը գործիներու տուփը գրպանը յամրարը ընթանալ իւր քայլամերժ սրունքներուն վրայ, ամէն ուրեք իւր հետ թափառելով իւր ցաւը զոր կ'արհամարհէր, իր հիւանդը խնամելու ու անոր կեանքին հսկելու, ի՞նչ փոյթ եթէ իւր կեանքէն բան մը ձգէր անոր մօտ։

Տարօրինակ հազարապետ մ'էր այս հազարապետը, սիրուն, պաշտելի կտրոցով մը—իր թուրը,—զոր երբէք չը գործածեց մարդկութեան դէմ այլ մարդկութեան համար, որ երբէք վէրք չը բացաւ այլ գոցեց, միշտ գոցեց զանոնք։

Վիրաբոյժը, թերեւս փոխարինենք զայն օր մը,—հազիւ կը հաւատամ,—բայց այն պատուական մարդը զոր կորուսինք անփոխարինելի է. գերազանց մարդը. ի՜նչ սուր, հատու մտածումներ իւր նշդրակին պէս, ու միանգամայն ի՜նչ հեգնական նուրբ երանգ մը իւր ամբողջ խօսակցութեան մէջ. նուազկոտ, ցա՜ծ ձայն մը, ու անոր համար ալ քաղցր, զոր սրահի մը խօսակցութեան հծծիւնին մէջէն որոշել կ'ուզէր, իբրեւ սիրական գործիի մը ձայնը նուագախմբի մը մէջէն. անակնկալ մ'էր լսել զինք որ խօսի այդքան մաքուր հայերէնով եւ բազմահմտութեամբ ամէն նիւթի վրայ որ բժշկութիւն չէ, լսել նոյն իսկ, այդ ոգեսպառ մարդը, որ խօսի Թօլսթոյի Սոնաթը Բեէթօվէնի վրայ այդքան գեղեցիկ ոգեւորութեամբ։ Ու դիտեցէք որ մենք այս մարդը հիւանդին մոթին մէջ ճանչցանք միայն, այսինքն ախտացեալ ջիղերով ու զգայնութեամբ ալ ախտաւոր. որ կ'արգիլէր զինքը երեւնալէ իւր նկարագրոյն լրջանդակ պայծառութեանը մէջ։

Կը յիշեմ զինք վիրահատութեան գոգնոցը կապած ու վիրարուծի նուրբ մատներու ու հիւանդի նրբագոյն մատներուն մէջ առած կտրոցը՝ մօտենալ հիւանդին, մերկացած իւր ֆիզէն որուն տակ կը պարզուէր սիրուն գլուխ մը ու ճակատ մը, ճակատ մը հարուստ որ բան մը կ'ըսէր քեզի, ու ակօսացեալ աչքեր որ դիտմամբ կարծես ետ քաշուած են, աւելի աղէկ, աւելի հեռուն տեսնելու համար. վրդովատանչ այդ մարմնոյն վրայ անվրդով դէմք մը, ամփոփուած գիտուն մը խստ մօրուքին մէջ.— աւելի գեղեցիկ մարդ չեմ տեսած։

Ճշմարտագոյն խօսքերէն մին զոր լսած եմ, սա է թէ «մարդու մը կորուստը իւր ձգած բացովը կը չափուի.» ու տօքթէօռին ձգած բացը մեծ է. կ'ողբանք զինքն իրեն համար, բայց միեւնոյն ժամանակ կ'ողբանք զինքը մեզ համար, եսական զգացմամբ մը. պատուական հայ մը եւ հանճարեղ բժիշկ մը մէկտեղ կը կորսնցնենք, սուգը կրկին է. մահեր կան որք մարդուս աշխարհային իրաց վրայ ունեցած հայեցողութեան, ըմբռնման ու գնահատութեան եղանակը կը յեղափոխեն, վեր ի վայր կը շրջեն վայրկենապէս. տօքթէօռին մահը այդ մահերէն է. այս մահը գոռացող անարդարութիւն մ'է. մարդուս չափ գերազանց էակի մը համար կեանքը «ակամա՛յ» երեւոյթ... —կատակը դառն է, ու ամենէն մեծ արհամարանքը որ փակցուած ըլլայ ըղձալիր մարդկութեան ճակտին՝ մահն է այն։

Գնա՛, հէգ տօքթէօռ, հանգչելու գոնէ հոն, հողին մէջ, զի շատ տառապեցար հոս. գնա՛, մեր արցունքը քեզ հետ. իցէ՛ թէ դիակներու հետ ունեցած կենակցութիւնդ նուազ ահելի ընէին անոնց դրացնութիւնը հողակոյտիդ քով. գնա՛, հոգն է որ կը խլէ զքեզ մենէ, զի երկինք այդ անարդարութիւնը չը պիտի գործէին երբէք։

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

Գատրգիւղ 19 Նոյեմբեր

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակին պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարասիրաց յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներ-ով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնեայի ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարեաց յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օգը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար. գործատնս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՏՈՒՆ
ՆԻԳՕԼԱՔԻ ԱՆՏՐԻՍՄԷՆՕ

99, Սուլթան Պայազիտ ԲէօյՕղլէր Պաղչէ, 99
195 Կ. Պոլիս 61—90

ՏԱՐԱՆ, ԿԻՍՄԻԹԱՏՈՒՆ ԵՒ ԴԱՍՏԱԿԵՐՈՒՆ
ԴԻՆ Գ. ԱՍԱՏՈՒՐԻՆ
ԹՈՒՄԲԱՆ ՀԱՄԱՃԱՅՆ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՒ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԳԻՆԵՐՈՎ
ԳՈՒՆԴԱՅԻՆ ԵՒ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԳԻՆԵՐՈՎ
ԳԻՆ 7 Ղ.
Սորեցրեք ամենայն հարմարութիւն ունենալ ձեր տարազները կարուելու համար։

ԳՐԻԳՈՐ ԱՃԷՄԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հաստատուած է ի Ղալաթիա մեծ Խալիլ փաշա խան թիւ 14 հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պ. Պոյաճեանի գրասենեակն։ Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ դատերու փոխանորդութիւն և կը խմբագրէ դատական և առեւտրական գործոց վերաբերեալ գրութիւնք։

* *

Հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պ. Պոյաճեանի ժառանգորդք պատիւ ունին զեկուցանել հանգուցեալին պատուարժան յաճախորդաց, թէ նորա գրասենեակին գործերն յանձնուած են առ Գրիգոր էֆ. Աճէմեան, ձեռնհաս եւ պարկեշտ փաստաբանն, որ ստանձնած է շարունակել անոնց հոգատարութիւնն ի գոհացումն յանձնարարողաց։

191 10—13

ՇԲՋԱԲԵՐԱԿԱՆ
Տպարան եւ Գրատուն
ԹԱՐԳՄԱՆ
Ն. Հ. ԱՐԱՄԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Զագմագճիլար Եօղուշու
Ցակորիան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11
Պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ հաստատուած է ի Զմիւռնիա մեծ Խալիլ փաշա խան թիւ 14 հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պ. Պոյաճեանի գրասենեակն։ Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ դատերու փոխանորդութիւն և կը խմբագրէ դատական և առեւտրական գործոց վերաբերեալ գրութիւնք։

Հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պ. Պոյաճեանի ժառանգորդք պատիւ ունին զեկուցանել հանգուցեալին պատուարժան յաճախորդաց, թէ նորա գրասենեակին գործերն յանձնուած են առ Գրիգոր էֆ. Աճէմեան, ձեռնհաս եւ պարկեշտ փաստաբանն, որ ստանձնած է շարունակել անոնց հոգատարութիւնն ի գոհացումն յանձնարարողաց։

191 10—13

ՇԲՋԱԲԵՐԱԿԱՆ
Տպարան եւ Գրատուն
ԹԱՐԳՄԱՆ
Ն. Հ. ԱՐԱՄԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Զագմագճիլար Եօղուշու
Ցակորիան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11

Պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ հաստատուած է ի Զմիւռնիա մեծ Խալիլ փաշա խան թիւ 14 հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պ. Պոյաճեանի գրասենեակն։ Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ դատերու փոխանորդութիւն և կը խմբագրէ դատական և առեւտրական գործոց վերաբերեալ գրութիւնք։

Այս առթիւ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրած եմ յիրաւի զոհացնելու համար զամէն անոնք որ քարեհաճին իրենց վստահութեամբ պատուել զմեզ։

Տպարանիս մէջ կը գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն, Դաղիերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւայլ ամէն ոճագրեր տառեր՝ իրենց պարզ եւ զարդարուն տեսակօք։ Ինչպէս յառաջ ևս այսու եւս ամենանուէր խնամով պիտի տպագրուին ամէն տեսակ գրքեւք, ինչպէս նաեւ հարսանեկան Հրաւիրագիրներ, Այցեքարտներ, Նամակագրութիւք, Մահագրգիր եւայլն, եւն։

Տպարանս իրեն նշանաբան ընտրած է Գնոյ չափաւորութիւն, պարկեշտութիւն, փութաջանութիւն եւ այն ամէն հանգամանքներ որք յաստուկ են ճանչի Արամեան Տպագրատան։ Կը հրաւիրուին Պատ. Հեղինակք եւ Արգոյ Ազգայինք փորձով հաստատել մեր ըսածներն։

ՆԵՐՍԷՍ Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

ՄԱՆՈՒ. — Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով կը կատարուին։

ԲԱՐԵԿԱՄ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ

ԳՐԲՈՑԿ ԲԺՇԿԱԿԱՆ
ԸՍՏ ՀՕՄՈՒՕԲԱԹԻՔ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցանի Պոլսոյ ամէն Հայ գրավաճառաց, և կամուրջի գլուխն ջրաճառ Պողոս և Յակոբ տղաներու քով։ Կեդրոնատեղին է Յ. Գալաֆեանի գրատուն Զագմագճիլար եօղուշ։

Յիշեալ գիրքերի մէջ յանձնարարեալ բոլոր դեղերը գիրքերի հեղինակի Տօքթ. Կիրակոսեանի քով միշտ պատրաստ կը գտնուի, ի Կէտիկ-Բաշա, ուր ամէն օր մինչ կէսօր կը գտնուի իրեն դիմող հիւանդներն դարմանելու, և յետ կիսաւոր Բերայ։ (Եիւքսէք-Գալաբրիմ, 587 թիւ)։

188 9—18

ՍԳՈՒՈՒ ՄՕՌԻՒ ՉԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1888

Պարոնայք Ագդ. և Պոլսեն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փոխել ընել, այլ համնձայն ուրիշներու փոխներուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձէր Մորիւ ձկան իւղն, իր այդ վճռակին մէջ դիւրաբեմուելով և մարուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զոր սխտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մասնաւորապէս այս յաղող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԻՆԵՆ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ.Ի.Հ. Սուլթանին

ԱԶԳ

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Իսկ։ չոգենաւը, նաւապետ Ուսդրն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն առտ հասաւ ամսոյս 4ին։

ԱՍՏՂ ՐԵԹԼԷՀԷՄ

Ա.

Սկզբնաւոր Ճշմարտութիւն

Քրիստոնէական իրաւունքով վարդապետութեանց հետեւանական մտացածին գաղափարներու վրայ գեռ եւս ըստ արժանւոյն չը պատասխանուելիք յառաջ եկած մոլորութեամբ մը, միենոյն աթոռ չըլլալու միենոյն օրինաց ենթակայ միակ տիեզերը երկու օրէնք՝ բնական և գերբնական տիրապետութեանց վերածելու և որով երեք երկոյթներն մեծաւ պատրանքի մեկնելով, արդի մեթոտին ձախող անտեսութեանը ենթարկուելու փորձութիւնը նշանակելու փոքր մը է. կը շարունակուի վաճառել ի գրավաճառս ի Նոյն գին 5 ղրշ։

[Նշնութեամբ] 5—5

ՀԱՉԱՐ ԵՒ ՄԻ ԶՐՕՍԵՑՈՒՑԻՉ ՄԱՆՐԱՎԷՊՔ

Իւր զուարճալի հրատարակութեամբը ծանօթ Պ. Տ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաման երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վերջնք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած գումարին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱԶԷՆ-ԳԱՓՈՒ, ՃԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10
ԳՆԵՐԸ ՀՈՐՈՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած սոյն վաճառատուն, որ առ ի՝ բրն ուզղեալ յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբ և գաւառաց հետ հաստատած բազմաճիւղ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ հռչակ հանած և իրաւամբ կը վայելէ հասարակութեան համարում, վերջերս ձեռնարկեալ է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակ ազնիւ ու գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաեւ պլլ և այլ սեծութեամբք և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանալիներով հանդերձ), որք փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ արժանացած էն առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մէյմէկ հրաշակերտներ կրնան համարուիլ։ Ի մէջի այլոց մեր արդէն յանձախորդաց իրը կաղանդի նուէր ծառայելու գերազանց առուելութիւնը ընծայելով։

Վաճառատունս պիտի ունենայ ամէն կարգի անձինք անհունապէս գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութենէն և ժամանակին ինչպէս նաեւ ձմեռուան առթիւ բերուած թէյերու ճաշակայարմար ընտրութիւններէն։ 199

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼ — ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ ՍՏԱՄՈՒԲԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ — ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԷ ԳԻՆԵ 852

Ցրանացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողական վկայութիւնք կ'ապացուցանեն զգեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ անտրժանամէ։

Կարդարիչ և զբաղացուցիչ է որովհետև կ'սնեցնէ անորձանք և կը դիմադրէ մարսողութիւնը

ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼԻՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիոյ Պէօյուք Միլլէթ խան, միջադղ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Լվանիէլիի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ամիսն եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յուսալում մի կը նէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւապէս իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որչ են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճարմանկիներ, բանուած, կիսազգեստներ, քայլքոշ, քոքսե, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապկի, շապկերներ, ոտամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր տղկանց համար զարդազգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հաստարանց զարմանքը կը գրուէ մանաւանդ այն վաղելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքեթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցաւելուսմ մի ըրած է նաեւ ապսպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճախ է պիտան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին ընտիր կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յանձախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրպարդին։ Կը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար տանն տեսակ զգեստներ բարեմիտներ խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ։

ՄԱԿԱԲՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՑ 188

ԴԵՂ ՁԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ա. Բերի Ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անխնայն բռնադրութիւն մի է. զուտ բուսական է, դառնահամ և ազդու. կարգուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաքճաքուած վայրերու ներքնու կլիմայից վատ ու տգեղանալ օդերէն, որոնք օգտակարութիւնն և ապրքիչ ստոյգ յատկութիւնն եղաշխարհիկ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվերջ մարմնի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ցաւեր և տենդեր, և արեան թունաւորութիւն. որոց սա անունները տրուած է. ջերմն և տարուբ, թոքդուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն մղձապին տենդ և հրատակ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէն պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ու մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճաքճաքուած վայրերէ բուսեալ մանկահատ նիւթերով, կամ բաց ուրանոցներէ և տկաններու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընտանութեամբ։

Ա.էրի Ջերմի ու տենդից դեղը կը ընդէ այդ գունանուր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և գուրս կը փնտռէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպէս գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա։ Պոլիս։ 30

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!
Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS
Les *Papiers*, les *Poudres*, les *Cigarettes*, à base de narcotiques, calment momentanément vos *souffrances épouvantables*, mais vous tuent *sûrement*.
ASTHMATIQUES!
Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la
LIQUEUR DE L'ÉTOILE
du Docteur Lastes, perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Phᵉ-Cᵗ, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX
Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la *médication* et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.
DÉTAIL : Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ՍԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ցաւէ կը ընկնի խորշումներն և ո և է կերպով յառաջ եկած սպիներ։ Կ'անհետացնի ծաղկի նշանները, ցաներն, արեան թոցած այրուցքը և յլն։

Դիմքին կուսայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրներ։ Գեղեցիկ սեռին ներքին խնամց համար թանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, Ֆընտըքլիք խան, Պոլիս։ Ընդհանուր սիթեռանոցն է Լամանա Գրատուն, Գալաթիա, Նիւ-քրեք գալտրըքսմ, Վոյվոսայի փող։ —Կեղծիքէն զգուշանալու համար, դիմել միայն սիթեռանոցին։ 33

ՊՈՒՏԱԲԷՆԹԻ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ (ՀԱՒԵԴԱՐԻՍ) ԱՂԲԻՒՐ

1887ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ՝ յաւուրս հիանալի մրցման կարգուրութեան եւ արտաքսման մեծ միտքն ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարաւորք նշանակած էին իրը առաջին մրցանակ մաքրողական հանրաքարոյ համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուռուած է Լեարիգի բժշկական Ակադեմիայէն և Լոնտոնի համբաւաւոր Լանսըտ-Հոսբիթալ հիւանդանոցէն։ Բաց ասած, այս ջուրն ալ դէն առաջին փորձով կը լայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսքերանիներ ձրիաբար կը տրուին այս ջրին բոլոր մեծ բանոցներու, գլխաւոր գեղատանց և Պուտապէշթի դրատնէներն մէջ։

Դեղանօրինակ ուրիշ ջուրերու հետ շփոթութեան առաջքն առնելու համար, խոնարհութիւն է մեր պնտուել «Ֆրանսուա-Յոզէֆի մաքրողական ի. դ գիւրութիւն նշանը որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ԳԻՐՈՒԱԾԵՑԻՔ ՄԻՇՏ ԶՈՒՐՆ
FRANÇOIS JOSEPH
ՊՈՒՏԱԲԷՆԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)
Իւրաքանչիւր եղանակի սկիզբը ստամոքսներ մաքրելու համար։
ԱՄԵՆ ՍԻՐԵԳ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
Ը կանուի Տ. և Մ. Մէզիրի և Ս. Քրիսթիէ Պոլիս, Ս Գասդրիսուէ և Ա. Թիթոս Գալաթիա, Հ. Քանդուրա՝ ի Լեբու։ Թուրքիոյ համար գործակալն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, ի Պոլիս։ 34

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏԳԱՆԴՈՒՐ ԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹ

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձերի հասոյթք և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վ. ճարեալ վնասներն իրը	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կ'ալուսնեներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Գալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, թիւ 2, Ճերէմեան խան, Դամենտոյի Պանդալին դիմաց։

25 — Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ԲԱՑՍԻԼԵԱՆ և ԸՆԿ։

ԷՄ. ՄԵՐՃԱՆՕՖ

ՄԷՑՏԱՆՃԸՐՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 54 ԵՒ 56
Կ. ՊՈԼԻՍ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել պատուարժան յաճախորդաց որք թէ՛ ի մայրաքաղաքիս եւ թէ ի գաւառս, որ ժամանակէ մ'ի վեր մասնաւոր խնամք ընդարձակած լինելով գրպանի ժամացոյցներու առեւտրական ճիւղս, և ապրանաց մթերքս ճոխացուցած եմ զանազան տեսակ կոթէն լարուող և բանալիով նիքել, արծաթ և ոսկի ժամացոյցներով։ Ուստի կը խնդրեմ այն յաճախորդներէս որք կը շահագրգռին սոյն ապրանքէն, իրենց գնումներն ընելէ առաջ անգամ մը գալ այցելել մթերանոցս ուր միշտ ի պահեստի կը կենան 3000էն աւելի ժամացոյցներ խրաքանչիւրը 35էն մինչեւ 3800 դրշ. ի արտերով։ 173

Մեծաթանալ ընդարձակ համար մասնաւոր պայմանք

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔՐԻՆ ԵՒ ՊԵՏԻՆ ՏԱԼՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ՈՑԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով ազդեցութիւնք յառաջ կը բերէ. բնական և փայլուն դոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՁԷ ԶԷՆ ԱՑՍ

Փոփոխեալ ազդեցութիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անանք որ մնասանդութիւններ ունին, կանայք որ կամ տուած էն և մեծ յոգնութենէն նեղեալ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու նեղակոյս են այս զարմանալի մէջ մանուածք ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐԹՈՅԱԿԱՆ ՎԻԳՈՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ կոչուած է,

ՄԵԾ ԴԵՂԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՄՈՒՆՏ ԳԱՐՊԻԱՆ, Մթերանոց անգլիական, Վոյվոսա. Թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 601

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

45, ԳԱԼԱԹԻԱ։ — ՊԷՕՅՈՒԼԻ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ 45.
Բ. ՀԱՐԿ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԻԱԶԱՏԱՅԻՆ ԹԷՊԵՍԱՐԱՏԱՆ ՎԵՐԵՒ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

Պատի, Գրպանի, Ոսկիէ, Արծաթէ, Մետաղէ

ԳՈՒՆԱՐԵՂԷՆՔ

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց, որ առեւտրական այս ճիւղին եղանակն ըլլալուն, իւր ապրանաց մթերքն ճոխացուցած է։ Ուստի կը խնդրէ այն յաճախորդներէն որք պէտք ունին ժամացոյցի, գոհարեղինաց, դիմեն սոյն վաճառատունն և օգտուին այս ապրանքներէն, որք Եւրոպիոյ լաւագոյն գործարաններէն բերուած են, և որոց ճաշակը, քրանքը և ընտրութիւնը կ'արդարացնեն այն համբաւաւոր հռչակաւոր գիտն որով ի վաճառ հանուած են։

ՄԵԾԱՊԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՊԱՆԱԿ

Վաճառատունը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ, մեծաղի վայ որկի գաբլամա ժամացոյցի շղթաներ եւ այլն, որոցմէ ունի մի սեռ բուն Բարիզի ապրանք։ 204

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

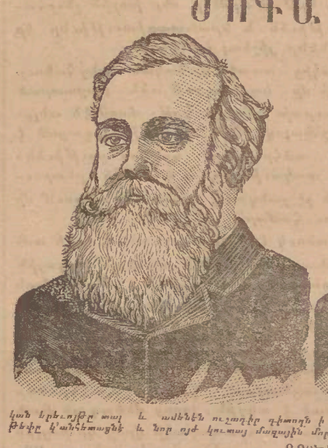

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մեկ երկու ամսոյ, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՍԱՐԵԱՆ ՍԵՒԻՆ

Բազկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիմքէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պատուաստ չգործելով նոյն կամ թանձր սեւին։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ամբողջի գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններու։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնէն բնա կան գոյնը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դիրս հանել։ Կը կասեցուցնէ հերաց անկումը։ Գլուխը կը մաքրէ՝ քիթէ կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մարմինին։ Ուշադրութեամբ կարդալ։

ԴԻՐԱՆԱՑՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Որուան երեքշնել գործածելէ առաջ և փոքր ըանակութեամբ հեղուկին դնել. սկսառաջի մը մէջ յեռոյ բարակ պղտիկ սանորով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցուցնել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչև որ հեղուկը ոչնչանայ։ Բոլոր մազերը մէկ անգամէ չէրլլալով, ամենը ուր, գոյնն աւելի թուխ կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Մաքուր դեղնի և ձեռները լուալ առ. ի գործողութենէն։

Ծան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէն ետքը, գլուխը լուալու է քիչ մը սպասելէ ապա գլուխն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵԼՆԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՄՈՒՆՏ ԳԱՐՊԻԱՆՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոսա, Պ. Հակոբոյին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շէնլիկի Թրամվէյտից, Թիւ 95 և 9։, Գալաթիա։ 601

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211, Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒԴ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող ֆորմաներու համաձայն։

Պատրաստուած կոշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին կալոշ	դրշ. 95	Սկարբին	դրշ. 52
Մանթ արլը Պոֆ'ին	» 75	Պատուական կալոշ	» 45
Պոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 35
Մոյկ	» 140	Կանանց սկարբին	» 40
Մոյկ և կալոշ	» 130		

(203)

Ապսպրուածներուն վրայ տասը դրուշ յաւելում կը լայ։

ՖԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԴԻԷ)

ՀԱՆԸՆԴԱՆՈՒԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ՐԻՊԼԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու վարձաքանց համաձայն, մեր այս տարուան քաղուչէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իրենց նշան կրնա մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են կոպտ քերթուով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար տեսնելէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաղուչէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իրենց նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ արքիւ մօտ Սեպուհ ապա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութին և բոլոր քաղուչէ մուճաւ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գարու, Գոճաման Օղլու խանկ Ճորճի Կիտրոլի թիւ 13 մթերանոցը։ 167